

Zubatý, Josef



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jevy



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Oldo. u. přístrojecných výrazů

V takových u kolech přístrojecných by vlastně jazyk mohl i mít
staciti podobným výraz přístrojecným, nemel by tvoriti
vlastně z před. jména sonecny nového přístrojec sonecne
před. jm. vzniklo právě z ovčích předlozet. výrazů (sonecne
jest, co jest na sonec nebo na souci), a tvoríme-li
z něho přístrojec nové, začínáme se v Smulin. has jazyk
chceme má takových zřetěných přístrojeci mnoho; jazyk
starší i jazyk lid. byva' zde jedněmi' než u křiva
nova, sbera' i zde se vřetiva' nejraději vzorem
vímec d'ly.

MOHAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 3, 226

Císlovky - pořadí

161 Bartoš NR '01, 10 : odhadem šestadvacet

dvacet jeť gari neřirozene "

162

"naše střídání čísly nejt zář skolka výslovnost "
řadění stojícího číslovky střídání jeť důl provo šlechti neotřetelná
a svadit naše spis-e a uviváte a neř chamfu mluvní dž neř trávan

MB^{1,2} doformující dvacet jeden, v 3. vyd. vypustit

již ve 14. st. šestadvacet, v mluvě žije jeden, číslovky

KoH 1, 188 : dvacet jeden (in formě MB)

163

dívky, neobvyklého pořádku čísel:

diptotální - dívok lichý, sro. číslovky 11-14

164

správně složovací - ak. mluv čísly a spoluhlasovní

nálezité mluvní - ani to není řádný dívok

166

užitý řádek dvacet jeden jeť mluv čísly

"ale zde máme vysloviti dávny fočet neř chamfu mluvní řádek,
ani naše již a logický a řádek se

167

suzítelný řádek čísly stojí samo a jediným řádkem řádek,
ale jožně, je-li řádek veš řádek dvacet jeden čísly

Zub NR 6, 712

Člen

289 v něm., franc. aj. - vyvinul se ze zájm. obraz. (v řeč. v j-ích germ. a rom.)
různam zájm. zhláben: "naznačuje právě jen známost předmětu v nepřímém
smysle tohoto slova" ale je tu nenahla' sfožitost

290 starša j-ové čistoty, napodobuje-li se cizí jaz. (nař. něm.)
ale někdy se hřeší strachem, slychom cizí jaz. nenapodobovali
asi v posled. dvoje desetiletích vynucování ten i tam, kde bo fobu-
bujeme pro srozumitelnost, kde je skutečným odrazem z předmětu
učit se z lid. kulury (něm. dieser)

hlavně v předložkách a v uvoznicích
[Ukáž se o nepřímém zvyku. Pár: Zvyk se šíří v našem kraji od
rodu ... spr. ten (to) zvyk ...]

291 chybi' odraz: jsem uněni' náhledu, názoru, že spr. toho
gen. j-ost' v č. a ve slovan. j-ích je možný jen doptivě nepřím.
přídavným (obruča vprave' fortav)

u superl. hlva' hladem' ten částo germ. [může jest ta nejdražší
ale není to germ. tam, kde by ten byl i v pozitivu při avadění osoly
nebo věci známé] < To je ten nepřímější sluka > viděti ho přicházet

292 do věci se uvádí nepřím' vůbec známý' pojem fonnoci ten
< To je ta bída, že mi někdo nechce rozumět. >

< To je ta největší bída, že ... > bída, kterou každý uzná
docela určitý předmět, jehož zánem je právě nejvyšší stupen vlastnosti
za největší

< Přines tu největší radu > v. známou

"předmět, který pro své vlastnosti, zejména pro svou negativnost vlastně by se již
neměl objevovat v celkové předstávě, o už. uložení"

< Na tom našem dvoře všechno to brázdí, i ten kohout >

< Každý to dobře ví, že i ten nejmenší dárek z lásky je největší >

"opaku si větu jednou se zájmem, po druhé bez něho, jestli smysl obou těch vět
vskouzla tvaru docela stejný, takže ve větě bez zájmu by ho nepokročoval,
je zájmeno zbytečné a formu ujednodušenou nem. čtení"

vešední práce
se významu zájmu. přívýjovacího < mám, že se ke duši každ
do těch lidí a statků >

= tento (měj), takže

294 "rozvádí na osobu v myšl. formu" < Ten fakt, co se o nás nastaral! >
na věc < Proti o neřád, ten gró >

"Bolí křepivé upřímnosti takové zájmu. věte fířda"
Žub Ten NR 1, 17, 289-294



Příjemí - slobodámi

3. pl. z Novákovice tvar starý, už v Chelč.
dnes se uobrazuje tvarem - ovzku

„kemi to tvar nespr., ale je to zase jen zřetěně“
novotarem, v jazyce si. Tohle libujeme.

Žabaty, NR 5, 265

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. u superl.

— jste nejbohatší člověk města,

sfr. v městě →

Z-NR 9, 211 (karta)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Josef. Comparativní

proti žive' ulaně, stera' uživa' než

Leji ještě lepší Hamura >

Z-NR 7, 24 (Hamur)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. kvalitativ

208 spís-e' ho užívaji' fútilis' částo, uedbajíce jemu, ule rozdíli
necís.:

1) více individual. jmelno popisovaného pojmu

209 < Spiegel, třichy, zahloubany, žluté, nezdravé pleti >
l. uně žluté, nezdravé pleti

2) nevypadají nahodilé vlastnosti

< šklopené hlavy, maloch dýmal, jako sopeka >

< říček ramyštěné a vráscitého čela uauzel >

210 u uauzi jsou to semitovni adverbial. urc. způsobu
podle udu.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

V. NR 9, 208-210 (uauza)

Gen. zápis.

"nic naplat, už si smysl pro faktickou 2. fázi v záporných větech
tak otupil, že se do nich z větší části nutí, a není pro
se do nich nutit. Ede podle přirodní větve starý ani vlastně
nemají místo" 4

Zub NR 5, 7

"nebylo-li by profesejší charakteru jen, Ede ~~ještě~~
~~pro jazyce~~ ^{pro jazyce} srušit žije, a vzdati se jich, Ede se udují
fr. ci
nedovolovat, ^{ne} až jež ^{obtravovaly} žinde
<nemít sestry> <nemít sestry> Z. NR 7, 217 (Hann)

Gen. zapor. u slo předem tožte
"spíše příklady vyrobené na výstrahu"
nepřičítá toho, u nichž jsem toho, nenabídní mladého stábu,

Z-NR 9, 207 (Kauca)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. zářor-u sšs fočmeč.

<že nemí jen zářmeč, slabeč slunce>

<očeč vdu fočmeč ..., ale zde nemí vřodmeč
mista >

spr. vřodmeč místa

Z-NR 9, 207 (uava)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

širší než delší Komparativ - ješ z dvojovými
107 ohe vlastnosti Komparativem, viz Bartů NR 28, ZEM SKL 328,
Hott I, 32

jeu v uvedeném fraseologismu, jinak je to chyba "zprávechování"
< řeč trvá jest důmyslnější než pravdivější > ZEM, ^{jevu} Kott >
napodobením latiny

108 výraz vlastně neologizmus. širší než dlouhý, ale psychicky
vyvětřitelny

v latinské běžné i u jiných ady. Také v rōci.
< řeč pravdivější než lidu milejší >

109 čes. (neždo je více (spíše) láskonný než setný >
"nečes. zdvojeování Komparativem"
Zub NR 71

Opatrování předložky

211 "Kosty' Cich' u výrazu nikoli členů ih oparují předložku,
nem'li jejíh ne pochybné společnosti docela zřejmě a
ne pochybné, pro zřetelnost oparují předložku, i ěde je
opravdu nem' bída
naši spis-e předl. zuechávají

< souboj na život a smrt (N) >

212 < částa se foto u už stříbne zalesnuťi do wale
črajin, nebo strana o dlháji úho ú dolí čra (Vba) >

< bude li folnau pred čenať, nebo forotu (Uansa) >

Z-NR 9,

Opalování juchna
ne určitě ik typu vrahna & vrahne sedá' ...

168 fragmenty způsob, už v ide.

• vyjadřujeme se tímto shangem a jedním způsobem i my, ale vzhled to
možné není

sfr. verze sločila s jedním směrem na druhý

žebaty NR 2, 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Justi. dopln. m. za⁴

uisti: taton takovets kupa

uisti: vobodnyj

zvoliti: obhycem advozata Trista

Z-NR 9, 211 (kavva)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Konjugace - typ feče
- t u vz. feče

upéct lid.

Z. NR 3, 111 (A.V. Fuc)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Konjugace - typ uvrk

uvrku, otevřu, zavřu

„slušněji se spis-e' práce jen ne píš.“

Z-NR 9,206 (karta)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nedob. slo m. dokonaveho

39 Bartos prijímal

~~dojel jsem bratrovi m. nepřišel jsem bratrovi~~
~~neprádem~~

Bros vyřka: tažený los m. vytažený, mlhany vlah m. sm. řasy
ale takový výraz je flus: je čina husa, sušene houby, u činy muš
nejde o vyjádření předložky vřevu neta.

40 " Cím obecněji vlastnost takové předložky vyjadruje, tím spíše najdeme tras
nedob. " rozhoduje křesť
Zubaty' NR 7,

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Nepředponová' sloa m. předponovýh

37 Zubaty' je háji'

Bautos' nepřávnem vyhá' vetu < na sv. Věta kláhou bořpážíno
asi úkus moravský maklo > fry' m. stloukají

38

všem přednost' zasluhuje tvar zřetelnější' je-li obyčej'...
plaziti jazyk, l. vylazovati; topiti umělost, l. vytájeti.

Zubaty NK 7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pas. od udož. sls

194 < kola jrou pasována do Československa >
hlavní v novinach, jociť kerato přejadí koste
frasty Čech by ušil zrov. tvorn < titulky se záseji' nucně >
"jone před fcti lety by ušils u nás uohl jinah, napral
"neruesitelná zueji" veb jaro < jst nám taré sdělováno, že ... >
< že by tihle uohljs prospěno vzhledu těchto míst >

195 "morova' ualaza"
"tepne' tvany místi zoratny'ch se jociť naji objevovat i ve veb'ku,
v Eberny'ch je uipare' předstane' doci' opavdu tepneho uenil
ami stoty"

196 < na Slovensku hlo dalsi' stouplni' teploty po veb'ku zastaveno >
< korazy s ... zaty' eadit jrou opiká'ny zepneha o výsledky
prohlidek >

"mezi tvornem tepny'm a zoratny'm" Gva' zjnu. "ten rozdil, že
tvor tepny' byla, ede jde o děj uvcity (ueboli zobrohu'ni'),
proti tvorn zoratne'mu vjadru'p'icimú děj abstraktni', Eberny'.

se opakuje, kdykoli jsou dány jistě a němu podobně
< díky je třeba > X < provinou se třeba >

číslo NR 13



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Polybue' - e - v uem. judnech

Spiegela, sfr. - gla

Wisiugerovy, sfr. - grow

Z. NR 9, 205 (Marso)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Přechodem

"v přechodu má být jen děj podstatný ději"
druhému, podávající nejprve přelomová věc ději
druhému

např.

<servanté hosté vyhledali se již, shromáždí se
se v elegantním salonu>

<starý kocour bočil leze na kameno, zafar
ji své ostré drápy do masa>

MORAVSKÉ
ŽENSKÉ
MUZEUM

Z. M. 8, 56 (Q. V. Ročil)

Substantiv tvorována' neutra v plur.
~~adjekt.~~

latinský hlasně v žkop

Lotpluceváchu mi slá' sa dobrá' →
žkop

Zub NR 13 67

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Novosled - překlady

recés. (Edgroliv) Ludvík se na opanžii vzdaloval,
oči Harový hledaly ho s úzkostí →

„nic snad uccim náš spís. jízš fou uccou recés., jako
ten recés. forádel slo“

Z. NR 4, 308 (TFF)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šroved - číslu
dvacet čtyř hodin

škola'čů' tvar

Z. NR 4, 307 (T_{Fr})



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovoled - dirazny'
[aktual. členění]

1 " Ani není těžší věci, proč se tak rádi vzdáváme jověho prostředku jinak tak pohodlného: také zde obročime věnování, která je v pořádku slovo umotem strunější než jazyk naš."

sr. Feb - Evll 5 137 - 161 (9. yd.)

3 dirazny' inf. ma' stát na souci, ale spis-e' ho Gladou částí na jiné místo

↳ v tom případě jste nemela odcházet od umě >

" V tabovjch větech se vstává jako by pravidelný slovoled něm, vyžadujíci jiné místo na souci věty, našim spis-ům již měl tak normálně, že by se s dirazem na inf-u volí raději věty se slovoledem odchýlím "

Zub NR 16

Slovosled - atribut shodný v fotografii

nečís.

armáda v' chodlu', do města Toba, pro jedno dítě naše

[REDACTED]
Z. NR 4, 309 (T Fr)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Slovesed - ante pozice atributu - postpozice adverbial. určení
& atributu

196 "složený" "žejm. v uvožděch"
"tím se významová souvislost mezi přičiněním a jeho přiblížením."
určením dříve přičiněním

< dle vytačeného programu vydavatelům >

< řázený vzhled dohledem čtyř set spiců >

197 "móda"

Zubaty' NR 13
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Subst. verb. se rájmu zorat.

Rájmu zoratné tu zpravidla uel'va' : modlení, chování, pro zasnutí
jnu výjimečně pro zvětelnost, např. chování se (= sebechvála)

v starším j-e bez se, doted zdati, loučeni, sledání NR 1, 17, 191
ale dtes se častě brěši, omíme "přízrou čes. řeč" ložimou
oděšati se m. s'p. oděšati

žub NR 2, 18, 24

chováni se ve službě, vyrovnání se s provinilým řiditelem,
seřláni se s dcerou

ž NR 9, 213 (uaria)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vocalizace prefixů
obemýřati
odejěti
obevírati

rozobčítavati se

Z. NR 7, 22 (Havíř)

fodefisupí, rozjedu se

Z. NR 9, 207 (Uarva)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vocalizace předložek

ve slovnících, ve svatebním zářku

Z. NR 7, 22 (Hanus^v)

so skrytím

Z. NR 9, 207 (María)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

2.05. 59: všeob. podnět

„za nekolič let bohda' budeme učit: fo rusku,
z fisobem nepřívodkem, učerky, mladší, než
je z fisob nás, budeme učati < v Praze dostaneš
všecko > atd., protože všecko je nám milejší, co
nemí forte fo cěsnu“

čes. < v Praze dostaneš všecko >

MORAVSKÉ ZUB NR 4, 261

263 „Kdo věří, že uchy s 2.05. pou všude větami správně česky v he'
uče, v jare' jik učiva' rus. foto, že to pou uchy rus., dopoušti'
se chyby... rus. nemí čes. ... cizi žabat (žabava' cizi,
s žabě to je žabat brabur.“

2. sq. pro všeobecný podnět

↳ byl večer ponurý ... , před ulicemi se rád schováš
do kavárny,

l. cloveč

>

Z. NR 7, 23 (Hannš)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

3
Zájmena

„někteří naši spis-e^{si} jociťaji' za zvláštní zásluhu, vyharuji'-li
že svj'le uet' zájmena docela špatná, proto nimž ani nelze
věsti vj'ly, že jsou zbytečná, protože veľa jejich vyponstěnků
nabývá jiného smyslu, než jak' má vypadovati.“

Zulaty NR 7, 287

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zajmeno reflexivni

nesje-ozvecha'va'ni'

Zvypstal se, zpytane' fohledel do oblicije nemocnych,
chladne' uzival a ukochy' fidefint le' >
zvratna' sba' jom oddelena v'etou se s'lsam
normativu

Zpatrne' jsto se zastavil ve vsi a zde fofnal' koralky >
Easde' sloso ma' zajmu' s' j'ne'm faldm

Z NR 9, 212-3 (Uania)
MOZAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Afixy



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

místo -

- komorník, - sudí, - fisar, - kancelář

Spr. - napi. místofriedseda

Zub NR 6, 261



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zajímavé a zajímavé sloves od jivodu

1 čes. se tento frázidom v'lyba'

< Elnba nic tak nevenalvidi' jako sedivom frásu divota >

4 < nic se jim nedostávalo Bibl >

Zub NR 8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

koz- w sb

v obliče u dvošlaku spís-u
vznikají slova v c-ě nezlykava' "

Z. NR 8, 54



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Spolu - u Sloves

257. slovo, stvry se u na's zahrizduje "

"nestoran - a neces."

fohle uen. mit - (aufhellen, mitverhelben) mitverschulden

spoluzaviniti, spoludopomoci, spoluzablati...

spolufodepsati neces, jak zni zapor? spole nefodepsati?

nizdo si netroufa zaprat nespolufodepsati

258

nemela ji stc, nezna' je lid. jaz.

nedy lze spolu - fiste vnechat < rad. nemci spolu citi' s vebidym zapasem

nedy fidalat fadet: m. spolufodfisorati nem lidu

fate' fofisorati

netdy slo fomahati < narody, etery, toto ni si spoluzablati a spolufodfisorati s Egm

fomahati zablati a hajiti

slovo samost, ne slsna' fiedpoma (spolu ma' slati' prizonc uz slo,

259

"spojujeme (nesladi'dame.) & slsna' obicijne ve vetah s fofinetem uavz "

nidceji' tam, kde jde o nejake spolucitro osob nebo veci, jez

nepon fofinetu " " nejake spolucitro osob nebo veci, jez
[fofinetu] nezna' dobreho [fofinetu] mezi zlym, tak vse
spole fofinetu] dnes radceji dohromady

jeu malo dokladu na spolu vyjadrujici' ho u jedneho fofinetu ucast na tom,

259 co dělá' nebo v čem je věšed, jiny'
↳ Laska... neráduje se z nepravosti; ale spolu raduje se pravde
podle toho příjmu! (Statu' listiny podpisuje spolu ministři, předá da'
obč. 57

260 se subst. a adj. složeniny oledarına (v'čet!) : spolubrats
spolublydení spolubližni
s fric. (= před. jm.) : spoluseďící, spolupohanný, spolurovny

Zub NR 3, '19

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

za - u sls

v obliče a desetník sfo - ii
vznikaj " slova v čes. neslychana "

Z. NR 8, 54



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-elui'

presidielui'

franc. présidial

Z-NR 9, 205 (Marva)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-sky' a město jmen

151 bij mezi adj. povrémim z celého puka a adj. povrémim
z jeho západní části země

úvod. travy se více drží způsobu nových
Bezruč háji travy lid. (Kylesovské ul. u. - včela'
Hošovice u. - těšetice'
vsacej u. - vseturěj' - barbovej u. - barbovecy'
Bilovské u. - Bilovecko)

152 ale to odforuje zvětelnost

Z-NR 8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-sky' -ň se měnilo v-n-

Kousky' toho lidové, -ň- spis.
plzeňské', spis. -ň-

snaha o vnitelnost

Z. NR 8, 152

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jednotl.



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

a síce

serm.

Z. NR 7, 24 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

alibi pl.

<alibi raticny'ch nepostacovaly >

Sfr. - a

"Edo je rozly' fohlizeti na j-ove' > chly < se stanoviste
psychologickeho, chape, ze slovo cizi', a soucovem i, v t.p.
casti neznatou, a veselome', ukonicelem cistu nedava'
holi' opory pro domaci' slova jina' tvoru a ukonicelem
kazu obyleho "

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dub NR 13 66 (N)

amiz

„dnes slovo ve skutečné valné již uvítané, pro než si musíme j-ovz'
cit křepce vyvíciti“

Edo uzná frankello, at' užívá ami jako v denním hovoru
amiz frádáš státnu jelo // ami nřozá'daš (10. fr. řádání)

Zub NR 6, '22, 165





MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

amiz by

← krevil Trifon, amiz by Eds co vedel

Sp. amiz vedel

11a u Eds nic nevedel >



Z. NR 7, 24 (Hanus)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

baňský

Vulec : od baňe 'díl' X baňský od baňe)
slc. baňa, ces. baňe 'díl'
baňský od baňe neexistuje

Zub NR 13, 161

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

berdivodně

lefe bez divodni

Zub NR 3, 226



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezsmyslne

f. bez smyslu NR 3, 276



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čertak

mor.

nelze doporučit Evli- pěstování šiš. j. a přes Bozovicův nesoúhlas

Z. NR 8, 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

beručelny

Zub. odumta' (NR 13, 216)

Hall NE 21, 9



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezvýměnné^c

l. bez výměny

Zub NR 3,226



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bezvýsledný' erfolglos

spr-uvný' z. NR 3, 111 (A. V. Frič)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blesk

Zub se směřuje ražovádi. ržkat bije krom (při blesk)

Zub NĚ 4,70



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bl'z'80

226 velmi často v stč. Gen. (u zájm. n-, což svideč' o předložce 'fovare
dnes < b-o místa, b-o valoc > výrazu)

227 s dat. se chaze b-o sploš' za adv., dvojt. n'd., většinou fomes.
< zda bl'z' jome firdli fivardě vich >

v stč. b-o u očho, foddě očho 'vedle'
od očho

228 dnes b-o od Prahy ^{vyplně}: není tam z Prahy daleko
b-o & čemu skil nepřehle fohybu'
poraditi se b-o & čemu x b-o očho
pojem fohybu trvalé vříděd' fohybu

229 b-o & ránu, spřek uča b-o rána
je b-o smrti - odrazuje b'rti, MB
nem' nepr., ale běžnější je bl'z'et smrti

žub NR 8

blžeš

226 Vorova, Zentel : čeho

Zentel: b. úpadek, zoufalství
Vorova: b. svatí, nepřítel

228 dnes dat. <ji blžeš // blžeš' zahubi>, dolozem i v stě.



Zub NR 8



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blíziti se k³

kež přibližovati se k³

225 brusič opravuje na dat.

skane' doklady k³ mimo nefatne vřijimě
dnes běžně k³ a ani brny než dají' dat.

masičsk³ 16 i blíziti se k³ (v Čech, Vlčha)
čemu

226 v míst. vřnamu správněji' než vazba bez předl.
čas. přenes. (podle bláz³ / čemu)

228 v přenes. částe dat. <blíziti se pravdě> 11 k³

podle bláz³ čemu

Zub NR 8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

blizka

fr-u-

Z-NR 7, 22 (Hamiš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Boleři Zouma
sfr. Zouma

Z. NR 7, 24 (Hamiš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bota
v botech

mor.

Z. NR 9, 206 (kavárna)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

brabeneč, brabenečů

lid.

Z-NR 3, 111 (A. V. Fric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bez

řivod. tvar, "čtyř dno nám kni' již skoro nepřiznává"
novotvar bez podle jiných adv. 74

číslo NR 14 48



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- 3 jest (mi) něco udeľati jako nahraďka sľsa musiti
 „pastary' zřirob' uť v stol. a v ostal. slovan. j-ěch
 č. jest slyšet' hudbu, rol. na leor. - možnost
 i povinnost: jest mi jiti domi
- 4 vyslytuje se obyč. bez dat. osoby < to světlo bylo zhasit >
 odľobida' zřavidla uademu / miti, jeu žičla musiti („přirozená
 nutnost“)
- 5 jest (mi) udeľati nemí tobež, co musim udeľati
 tade': („mam udeľati“)
 nemí adeľvatni nahradou za musiti.

Zubary NR 6, 3-5

MORAVSKÉ
 ZEMSKÉ
 MUZEUM

byť celý

< čo je v tomto praktickom svete ešte miesto
pre pohádku? >
"moda"

ZNR 8, 57 (A. V. Svoboda)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byti

68 jest co delat
zapor. nem' co delat, ni z. nem' nic delat
bez co zastar.

70 co muze znamenat proc (uz na to upozornil Blah.)
71 jest se co obavati: proc x jest se obavati

MBus považuje za zst. co, nasleduje-li veta na infin. zavista'
jest se co obavati, ze na's fribel umre
co zde nem' nespr. proc
"nads predstavne dodava vznamu vyssene' fobich deje, o uemz
je nec"

spr. jest, nem' se co diviti
" - obavati, ze

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zabaty NR 6

lyti's to

1 busy: vyžaduje jen větu s aly; inf. je nepr. (MB, Kott)
 Sumavský (Květy 1847): ~~inf.~~ inf. neždo zřevoda, ale s. ma' jochbnosti
 o opravdnosti zřevodi
 Jg Skk: není mne s to vám čeho odepriti, leže abych vám čeho odepril
 asi ho vedly doklady ne mohu s to lyti, aly

2 Kott (1, 737, 4, 57): čes. folklór vyznělání zájm. urazovacího větou
 s aly, ve infinitivu (někteří z tohni směřovali, aly se císaři
 nic nerozvolalo (čes))

3 Zub: dnes aly inf. pmatuj nato, přijiti brzy domi // aly přišel
 tak v stě. oboji
 v stě. jen (ne) mohu s to lyti, jordeji (pod doh kom.) ješt mne s to

4 lyti s to řepne z nové dohy (Sobr, Jg, vzneš nejasný
 není v. loučeni vafortobeni nám. ich bře im Stande; ale základ je faktově čes.

5 mohu s to lyti + obyč aly, ale dva staré doklady s inf. (Vel. Bkhal)
 Bkhal: Ouit' mohoa s to lyti ..., nepřátelům svůji dobře činiti.

6 inf. // aly spr.
 7 obyč. s cārēm: peni s to + inf., ale může št i bez cārē, splývá-li inf.
 8 doformuje ve št s gen. je nepem s to + inf. < nepem s to zjednoti, na pram
 dáva radu, alyhom nerozali peni s to, ede bez ujmý zřetelnosti a
 obzřelosti mivěme říci mohu "
 Zub NK 5, 21

cesta

dělání drama na studené cestě

germ.

Z-NR 7, 24 (Hannö)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cigala

spz. - 2-

Z. NR 7, 21 (Hauš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cizý cizels, spr. - ilus

Z. NR 7, 22 (Hauvi)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

CO + superlativ

161 někoho napadlo, že CO je zřejmě
nemí zřet. < příjd' nejdrive X CO nejdrive >
nejvyšší možný stupeň rychlosti
neexistuje ani cizí vzor

162 u Jg. dohlady pořadí vel
přvní dohlad z r. 1476
přvodně uciū tak, co nejrychleji unžeš > aciū tak co nejrychleji

|| příjd' co možná nejdrive || ~~co možná~~ bez
i tyto konstrukce vznikly z přvod. vel vedlejší

163 Jg., i když nematna stánsi' dohlad
pozitro u. superlativem unže byt napodobením německým
vroumí glih bald, ale nem. vliv nemí nepočetný

žub NR 3, '19

u P. J. Čechy (román Petr Brandl, '22)

< markýra rozloučila se nejroztomileji, sp. co... >

žubaty NR 7, 289

CO vztaz.

v době staré se vztahují jen na předměty uvozcité, uvozdřené (aspoň
zpravidla) jeněm podstatným

Edě se veta ~~je~~ neutral. vztaz. zájmenem vztahovala ku předmětu urč.,
uvozdřenému substantivem, v staré době jež (to)
< [Alexandri] doby jedného města, jež Sardis i dves slove >
dves jež // stiv

subst., CO < jedl sudy chléb, co mi zbyl >
náhrazuje staré záj. jež
boje' int. v ul. hř. , fr. dešim na boje.

Sub Nr 2, 18, 43

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čuostrněb (stávat se čuostrněb'm)

žg. neolog.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo listy
neobr.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čas
uči čas

136 a) spr. ve vým. "čas vhodný, přiměřený nebo určitý" & uvažování
výřoků "jest čas jíti na dračku" > doklady staré
zápor: "nem jest čas jíti na dračku?" > s nov.

137 b) spr. "jest čas o uvažování určité volnosti času"
< mám // jest času malo, dost, mnoho, nazít >
mor. dyz je malo edy (Kott 6, 183) "nepřivolech provin-
ciálnímu"
Bač: m. nemel času dosti spr. poddy

žub: významový rozdíl
"doba" již je jotrubi & výřoků, o niž je
"je čas // máme čas vyjiti sklenku vína?" >
< nemel pen čas ani sklenici vody vyjiti >

139 c) namám edy
zrnitelo & vet jaf. napr. nevím, edy tam jít
združilo bez vědomí, & jouto vety dnu (zamiřa si přistání
má se sloved
v pruti se inf.)
edy uaf'va' šoro vým. subst.
"v pravi je tam, ede je o čas volný & určitému, co
chce nebo má vykonati osoba, jiz má nebo nemá
>> edy << nepř. otázka: máš edy? neví-li tážný,
co od něho žádá 1. 1.

739 nemánie Sdy // nemí Sdy

a) " Sde jstou ukladati tak rychle za sebou, že mezi nimi zřívá jen nepřetržitá mezera, vzdostoující se tomu, aby se v ní stalo, co by Sde chtělo nebo měl vykonati."
< nemel jsem (ani) Sdy se ohledovati >

140

Zub je pro připnutí srozuměn // nemel jsem ani toho času, ačik...

b) zejména tam, " Sde předávaná obmysleného anebo odjinud na nás vyžadovaného výkonu je nejale' jine' naše zaneprázdnění, Sde nebo se zbavit nepřiměřené, anebo Sde je naše předání?"
< nemánie Sdy nedám jiti, protože mám neproduced
nou práci > < nemel Sdy pro jiti >

ani, slyš čas nemel zde nespr. (užji. nemánie Sdy Sdy)

141

" Sde Sdy Sde jde o časovou možnost subjektivní, závislou na naší vůli, a Sde tomu ve vztáhu jako < nemel jsem Sdy se ohledovati, Sde vedle toho máme také < nemel jsem času >, čas pak, Sde je časová možnost objektivní, která mimu nás."

Zub NR 4

čas

jest na case, abychom

„netroufalne si k tomu rozhodovati, je-li to vraz opravdu cizí“
„ci opravdu napodobeni nam. es ist an der Zeit, jak se zda“

Santovni (Věst. úst. sp. č. prof. 12, 94)

Santovni radi: jest (svichovany) čas

Zub-: rozdíl

jest na case „dřívější vyjadřuje faktickou věc, o níž jde“

X jest (svichovany) čas „dřívější spíše na dobu, v níž se
ma něco stát.“

doklady od 16. st. a 2 list. ulny (ani skz)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 7, 293

číslo
< formaci souvisl. >
"neobvyč."

Z. NR 8, 55 (Q. V. složit)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Čiče — tíu

163 čiču dāl, tíu hūr staroglé, ne vobch slovan. j-čch
i lat. Guo - eo

164 vědo z brunicū prohládl čiču za nepr. a předepsal čiču dāl
vliv na spis-e, napi. Sv. Čech
[hlavindra jepi' zdvihá se čiču dale
častěji >

v spč. čiču - tíu

v lid. řeči také čiču - tíu

ovšem ani čiču dāl hūrě není čyba, ale je to proti starému
zvyku čes. i vobch slovan. "

Zub NR 3, '19,

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čičiti

s žym wain co čičiti? 's žym ukwim?'

u žg z Dobrosl

germ. "fochazi' spise od uet. ze spolupracovníci
"toho slovníku než od samotného Dobrovského"

mit wem habe ich zu tun?

Zubal' NR 6, 68

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo

číslo, spr. číslo

Z. NR 7, 22 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

čistopis

na denic $\frac{1}{2}$ v'echel⁷ podle starych slozenin

Z. NR 70 84



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Človeč vrob. podmět

259 Blah Gramen 200n. : < Ot' človeč vi' >
"sueniteluči' zpisob uduveni', trébas ve včerny' (elegans)
fo bižne' uduveni'

Zub : v denním hovoru nevadí, ale v příkladu bible, ve vod. rozprávě,
v slavnostní řeči nevhodné

Jg bez form. < Človeč pracuje, a on lenosí >
Krusy nezafordají, BačO dopomúči u jedem, voz S za ním.
man, fr. bu

Botu'š (NR 4, 57) : zakuklene' man
Zub (NR 2, 110) : uze' uespi' za fr. on

260 ches se rozmaha' zovš užívat 2. os. < Je to darebáctví, ale
munn's to sue'sti' >
oliv příkladu z rus. Ide je 2. os. pravidlem ; za' i Blah
včet. učitelé' zafordají slovo človeč / < Kujder-li do čičny,
tam divně ldi ušpězně >

261 v j-ich ide. 3. sq. , take' v čes. < Tam to náus postaví, tam bo ne čer
a vubec v j-ich zapslov. najde >
oblíbená zvl. ve větách přitvrdova cíle < Čie, jako h' trébl >
léž 1. pl.

262 věty i imp. (2. sq.) : obecne' radu, narody pečari, Suchari.
263 < Kdo čone' nemá, chod' sešer > < Či' chle' b' gib' (to ho p'čen' zřívěj > 7.
- ari imp. 3. os.

- 263 2. sg. v fiktivních vyjadřovacích zvláštnosti a pozorování, každý jiným
 < S fektivnosti nej dál dojde > „nář řeči směřující k ot.
 druhé“
- 264 člověk nemí nem. fiv. (man 'mnie')
 již v Avestě, franc. on < homo
 pol. okłowick
 v čes. už staré doklady (poučeni vřadre, protože jde o fiktivní
 < yalov človek seje, takéž bude žieti - 1/2 konce 14. st. >
 významy ces. človek a nem. man se uvolují
 man sagt = lidé foridaji // foridaji
 man kintet = ně do zvoní
 v čes. se může i sřlovovat : Edyž človeka bolí hlava...
 MORAVSKÉ
 269 sřr. i zřizení na nařinec // človek aby se dnes zbláznil >
 nelze opravovat < S vami se človek zbláznil -> by ses zbláz-
 MUZEUM nil >
 270 človek ve vřob. funkc. i „fiktivní slovo čes.“
 ZUB NR 4

daleko

jak d. - tak d.

fy'lefe forud - forud

ne'co jin'ho u'z forud

< z Prahy do Vídně je tak daleko,
jak daleko z Vídně do Prahy >

forud ' do ške' doby // do ške' země // je ške' místo

jak daleko má fame' saka', sp. forud soferu, soviel

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dat. i se + inf.

161 MB³ (106) : m. dáti spr-ji lze // možno // slušit

to se nedá čísti, spr-to nelze čísti // nemožno čísti.

Zemělkádce² (662.); přisobení u nem. dá se říci, spr-lze // možno říci
dá se nedá se + inf. „sluší jen jednotě absolutnímu, jen u více
číslo sobiti, al“ < Dal se klověti do lázní >

jinak chybí < Vada tato se dá opravit // se uehá >

man'u bez pozn., doklad z jir spr. lze // možno

Geb. Ertl 2, 219 bez pozn.

162 < nědo se dal asidit > spr. bez věle osoby, bez jehlo vědomí

163 < věci se daji / nedaji spravit > spr. i vjem. rozdit : < to se dá spravit > „správna je možba“

< to se může spravit > „nemí přehážet mimo
věz stann, al možla ští
vzata do díla“

u věci jde o roem obrazne

doklady staré (Dal, Vel, Smeč, Trádl)

jen jednotl. Germ.

vjem. nema tento vjem. u slsa Geben, jen u lassen

doklady ze sloven. autorů, z fol.

neni to Germ.

Zub NR 7,

164

166

167

děvoče, -átro

venutit se do gramat. rodu

[viděla male' děvoča^vátro ... kvouci' sousedova Pepra,
aby si šel s mím zabrat divadlo,
l. s m' > [REDACTED] Z. NR 7, 26 (Hannš^v)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ditko

nespr. ditka, spr. ditky, sr. dítě - děti

3 krásná dítě, spr. - e' ditky nebo ještě spr.

3 krásnější dětí > zub NR 3, 19, 7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dB²

„nelid.“, „v stare' době me'ne' dobře zaručene'“

Z. NR 6, 82 (0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dliti.

„neprizn.“ m. lyti.

Z. NĚ 9, 215 (Mania)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Alouba nejdele

zformac na čas urceny, soucine do kronik ma' sebrana G4. (1479) >
dnes se rika nejdele 59- uem. langstens
mize to G4 zpisob ces. (nejstari' doklad ces. z 1527
u- uem. 1638)

Zub NR 3, 227

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Dlouho

jak dlouho - tak dlouho

je se má vrátat potud - potud
dotud - dotud

něco jiného než potud < jak dlouho je v Paríži ? >

potud 'do šere' doby // do šere' míry // je šere' místa'

- v obáze dotud, potud vyšlo z obáze, a proto

se munka šťat jak douho ?
stejně tak dotud, dotud se už neuvítá, místo toho
tak douho

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
číslo NR 2, '18, 229-230

dlužno

5 (jest) dlužno něco udelati

rusismus, "slovo papírové" v úřed., novinář. a spolkov. slohu
iž u 'Marša

v stavu' době preme dlužcu 'preme povinen' < což tomu zbyva' dlužcu jest
dati chudýmu >

6 v Jg SČ doklad z Věteřinca < dlužcu sěbřiti slov 'malu datu'
nemůže št uděrazkou za uvinitu > rusismus
(bez sba!)

Zubaty NR 6,

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dobytí co spř. cího

Z NR 3, 112 (A. V. Fric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dobromady

189 není germ. ani zřst.

MB³ 140 : zřst. se spojují s různými slovy (slépati, sloučiti, slóžiti),
šde je pojem 'dobromady' již vyjadřen předložkou

rol. význam: 'slučovací' celku 'dobromady'

290

spolu < s folu fol ani folovice < díl >
sblížilo se významem s dl-y, ale nerozbožnilo se s ním

nelze učit o tvorbě negace 'chromady' = souhrnné rozkladné části

resp. na ústecké ve významu 'sám' m. dl-y

297

nejde o slovarismus, výběr i na slovenčině o slovo 'šlóbce'

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Libuň NR 10

dojmuti
dojmuta, spr. dojata

Z. NR 7, 22 (Havíř)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dolu

65 Javůrek (1873): „pleonasmus“ spadnouti se stromu dolu

skjeň Bačlpr (1894)

autoři se vylibají jist. dolu, např: Sentup je to zařovčeno

66 obřecně obavy: představa cíle je vyjadřena adv-dolu
s- znamená nejen pohyb shora dolu, ale i dohromady
s- dolu doloženo v starší čes.

sp- pojít dolu, dejte slobodě dolu

67 „stacíme bez tohoto slova. Ede jinde zřímobem naznačeno vřichodisti folgu
nebo jeho čerta nibo ul“ < sesel se s chodě >
ale nebojme se říci d-u, Ede toho záda. čes. j-ov-2vyž, cela’

“ představa aube načornost v pravovalei”

< Euzé jáu sesel s venand > dolu se zřeva čim > pauka’
blahosloumst

68 Ede slovo samo nestatilo, aby vstihovač obraz jěz’ uavne na myslí”
už sbě. jiti dolův, bez moim blam j kž fol.

Zub NR 4

dolí d'atí globouč

66 brusy šádky sučnouč

ale sučnoučtem se dáva' ofc. čest orolů nebo m'istru, šedzba v bio-

grafu dávané globouč dolí

ženy nesmeraji, u'čis globouč p'undabaji'

67 sr. globouč dolí, všem čelaz dolí

Zub NR 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dolů (: nahoru) jíti (o cenách, kurzech ...)

71 "obraz rozporů" (: smlouvání), hausse a baisse, jest u taborek
pojme světový a také přirozený
starší doklad české vají. cena spadla, nyní Kurs Švéd
ceny stoupají (nové, asi podle něm. steigen);
přítiba slov určité neutralních, která "by měla do určité
chladně po obchodnicích"

72 nové "fenéžnické" jazy, čes. návosloví se vyzýv. v souhlase
s obraty nejen něm., ale i světovými:

Kursy stoupají // jdou nahoru
šlesáři // jdou dolů

MORAVSKÉ
KRAJSKÉ
MUZEUM

Zub NR 4,

dolů (z nahoře) jíti (o měsíci)
v Čechách ve výřku. 'měsíce alfabá (: přibývá)'
nemí doloženo ani v něm, ani v lat., není to germ.
sr. schod 'scházem' měsíce - podob. představa metaforická
jine výrazy sejiti, scházeti, sestý

Zub NR 4, 70-71

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dohlejší 'zamítati // hynouti // chrádnouti'
↳ V ten věk lidé již na konci v síle jedn. došlo v

[28-48]

nema' něm. vzor v 15. st., obdobně vztah něm. vzorů
fosilů (Zubaty, analyzuje něm. fosilů)
↳ 4 fosilové říční, cirké

Zub NR 4, 68-69

MORÁVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

došl na tom

165 Hatt Russ: germ., spr. došti toho
lež Bač Opa, Zund Rádce: spr. došti na tom
sm. wáme na tom došti - wáme toho došti // přestaváme
na tom // jsm (spoloženi) //

① wáme na tom došti 'wě sama uspořopuji wěri potřebu'
X wáme toho došti 'wěra wědeho wáme došti čuje'

② výz. 'postacuje, spojopuji se'

něm. es war daran jung (od 10.-11. st.)

166 u wěs již od 14. st. hójne, w fol.
vzniklo v čes. samostatně, uspořopeni' na čem (sr. i přestávati
na čem)
došti čeho "Ede toto slovo wěsij plny' přirodini význan"
gost došti na tom // wáme došti na tom // wáme došti na tom 'postacuje // jsm spojopuji se'

Zub NR 3, 19

slovo

dostati v slove ✓

obc. se jise dostati slovu, slibu
v klase < dostojne uctitve své povinnosti >

ale v čes. jise < jise činu mój, v slovu mi stoj >

dostati 'stati až do konce'

stati konu : < každá věc jemu stati nesmie mil >

odtud i dostati konu : < dostati nepříteli 'vytrvati v odporu' >

dostati slovu by mohlo znamenati 'nedostati strachu ze slova'

vyznam 'vytrvati v své slově' 'dostati svého slova'

sp. dostati konu v slově je nepřesný

dostati slovu není u lidí vědomé, není doloženo u Jg

Jg zaznamenal jen dostati v slově

jóhneš v Rukově slovníku, kde uvedlo o slově 2/2 19 st.

asi podle radost učiniti slovu

sp. stati v smlouvě, v povinnosti, v slově

< každá věc jise dostojně > správněji: dosti učiniti, plniti ...

J. Zubatý, Dostati v slově, NR 1, 17, 263-4

dostati cenni < slovu >

Zub. : spr. v slove NR 1, 263n.

Hale NR 21, 7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dotyčný

veřisovalní d-ýlč jmen, l. d-ýlč

Z. NR. 6, 82(0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

doruati cího

[Kniha doručena ještě čtvrtá vydání] >
1. dočkala se apod.

Z. NR 3, 79, 49-50

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

doznati (se)

spíše význam nepárech dopouštění (eingestehen?)

l. přiznati (se)

při- přiblaženi se & nepárech dnu

Zub NR 8, 75-76

doznávati se

u- přiznávati se [o vinněch]

Z NR 9, 215 (Uanna)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

druh druba

"nefirsozene" < fobulovala s druba na druba >
arch-jen s 1. p. < druh druba se v tona lapa' Alex >

Z-NR 9, 215 (kvarca)

bežine: dělali se jedním druběm do oči'
Šantovky: < za jedním citem, za jedním vyplněním na sta.
& hrne jingeli, druh druběci slapapke na paty >

Zub NR 11 29

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

dvukdy

mo'dac u. jindy, drve

Z. NR 4, 307 (T Fr)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

držka

vulg. držka 'držka'

snad by bylo možno psát i držka, držka

Z. NR 9, 205 (Maria)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

drůbež čáru

podle Kotta 1, 157 Popsi' než před násem
"ani foto, že tak dnes u nás u nás"

J9 Elade oba výraz vedle sebe

Zubaty NR 7, 290

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úřadník

nespr. uahazuje slovo uárlidel (= uárlidovati)

Zub NR 8, 76



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

etymologický

o přechod původlovný (kmenový)

Zubaly' plural

Zub NR 3, 97



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hodo ostřihany'
obr. dohola // uaholo

Z-NR 9, 211 (uaria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hostinský
li-a' sarvatra
neobč. u. hospodský

Z. NR 8, 55 (A. Hsbočil)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

houba

Bezruč: pro horavana „neměřitelne“¹⁴, mor. bílá
Žub.: dobre' slovo domáči'

Z. NR 8, 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hrací karty podle Spielkarten
h. jeu cartes Z. NR 3, 112 (A. V. Frič)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hraditi:

hrážen, spr. - zen

Z-NR 9, 206 (Maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lybati se

podle Bartoš NR chybí u. polyborati se vlivem uel.

Locholk stromu se lybaly >

Bartoš nemá pravdu, sfr.

Zubaty NR 7, 34



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chápatí čího
<váreho pozechvění>

Spr. CO

Z. NR 9, 208 (Morava)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

číslo

neobr.

Z. NR 7 23 (Havíř)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chut' & cemu

< & jidlo >

jadlo Pulce j' sfr. na co

< na jidlo >

'podstatny' rozdil významny

Zub NR 13 161

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chutě nechtě

"nelidová ozdoba"

m. chtěj nechtěj, volky nevolky

Z. NR 8, 54 (Q. Uzdolice)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chyběti^{vi}

798 vědo by se mohl domnívat, že význam vznikl podle felen

ale jde asi o domácí vývoj slova
chyba cihy 'vino co' (1540)

Zub NR 2, '18

199 list chyběti a scházeti indice



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

chyliti se odum
<rouci>

nespr. m. ze rouci

Zub NR 8, 126



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

225 jak mnogo je lidí? jak mnogo je va's? suot? (tol) } wie viel
 jak mnogo lidí bylo večera v divadle? quantum (tantum) } - so viel

jak mnogo - tak mnogo se u nás rozvořila
 "tím se čer. zbavuje schopnosti vyjadřovati rozdíl, který vyjadřuje
 čes. lid a vyjadřovati také naši předlohu"
 < jakž se mnogo chlubil a zbylěl žl, tak mnogo dejte jemu
 mudi a plače (Bible) >

"Ede jde o množství věci": tolik - tolik
 "Ede jde o množství, které by se spíše nazvalo slovy, jako mnogo, mate

226 jak mnogo je letos ovoce? (hojnost, četnost úrody) x tolik ani pablik
 mate v sadě?
 "Kde jde o míru věcí, co není vyjádřeno mnogo by nemohlo být vyjádřeno
 (četní)
 jeho jmebnem podstat; ptáme se jak mnogo"

jak mnogo je kulturní?
 x tři věci jsou větou < tolik, což, více je také >
 tři vzrůsky nad úrovní deje < on tolik máš bal! >

227 jak mnogo každé slovo má svou měru významové samostatnosti
 < Právě a účtování ušlo tak mnogo (jm) >

jeden cisl.

107 Bartos (NR 29) : chybně tam, Ede va cisl. nem' diraz ; vlo v nem. Klem
žub. : nejde jen o diraz, nýbrž zejména o její řady, kde vidomi' foču v ulovici'

108 < o jedné hodině, v jednom hodinu > < jeden stupeň food uclou >

řečelant' nuti' E' vyjadivom' foču jeden < jedne E'ovu >
nerozdru' doformičem' MIB nřka' < jednou E'ova, tři krát cāj >

< slepy, na jedno oko > X < na obě oči >

109

"fřitřuz'm' brunicám je" neurč. oteu' k' hrdě' jeden, Ekvé' lce po dobreku
nebo po zleku vyjřititi" nem. ein proto fřitřuz' E' vyjřititi'

stejně' formě' z' j'ho' h' čestně' dno' v' v' čestně' stane'
stom' Čichov' hladli' jeden, "byli - ti si' veit' k' ři' vidomi' c'isely' h' h' formě'

110

řbou' a' čiarvati' se ulovici' c'islo'z' jeden

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
J. Zubaty' NR 2, 118

< 20 byla již její dcera uobou v hrobě (Cecilia, rovnale
sfr. jednou uobou (Petr Brandl) >

Zubaty' NR 7, 289

jeden - pojednání, že se uafodobuje něm. neurčih' čten
73 neurčih' čten - juelos dlouhové < Bring mir ein Messer >
74 čteně po čteně myslící nemůže uafodobovat něm. nebo franc. neurč. čten

< fines mi jeden miz > a) jeden z urči. uzů
b) chce jen jeden miz, ne více

Bartos: < světeče' v'foredi jedne' jiné' dery NRub29 > federál' dostal
rozdelne' ypadnóvaní neurčitosti:

75 < fošle si deluša > fošel bude deluša
< -u- nijakého -u > neví, štrého, nebo mi je to jedno
< -u- jedného -u > všu, štrého, ale neuznávala za fošleho to sdělit
jeden ypadnóví více než neurč. čten, doptá, neurčitelnu' pojmu jisté
kurý určitosti, ghné v neurč. čteně nem. uafodobuje se fu něm.
dostady už v stě. famáfrakeln, hojné jáho u fošty'chí uenóvaní
kabi' v fordmí ind., štrého, lobov.

76 nežde je jeden v čes. nutně u sloz významu jistě' obec.

< jeden yčlověš mi řekl >
nějaky' občany

77 v psycholog. podmětě se neurčitost zůžuje přidáním jeden < jedna žena
fovidala >
fu dírazu bez jeden, vrušením: < dítě se topí > X < utopilo se tam dítě >

77

musi být jeden, jde-li o jeden produkt z nějaké skupiny, nejzajímavější
 (problematiku štádo čou). Děkuji: jeden kůň se mi velmi líbil >

78

také a jeden fousů. ano, to u jeden množ. vypadají stejně jako u
 jednoho fousu

jednu housle se mi líbil >

jednu holubičku zvon jedovatě >

v sb. množ. česko je hojnější

U lidí v kápi, nějakí lidé fouskali > bez jedni
 v uadavkách ve vol., a to v ob. ml. : (7) jeden množ >

MORAVSKÉ
 ZEMSKÉ
 MUZEUM
 Záb. Jeden NR 2, 7/18

jeden v adj. funkci neucitost

< Jan Torfedova gla pumou fořezena, sp-jedna >
"rolské oblibeny" dleaz jone' ototy, vyechá-li se
slovo jeden, ať to je možné či nemožné!

Zub NR 2, 18, 5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeden vsob. podme⁴

259 Blah Gram 200 n. : germ. „verstatai' locutio'
↳ Div se jeden nepřetáhne >
Zub : germ. „Zeh' „by se dnes měl přetáti zde kome i > se verstaté <<“

Zub N^o 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeden v platnosti něm. - man
110 man // einer

< To by jeden neverěl > < Ani jíst se jednou uhlíce >
germ. man obz. pou ve větších městech
X neodvaz: člověk nebo foodmet myspadri < Dnes by ani fra nevyhnal >

dnes častá slovo v 2. os. < Řekl by, že... >
i to by na ne edy v čis. starší a lid. (zob. v úvrt.) ale dnes je to častá
napodobení křtiny (viz hojně v úvrt. v Rus. Zúthovně.)
"cizí zabit zústava' cizím, i edy je bratřiv"

717 dohledy pro jeden = man i v starší době - ze 16. stol.; ale vč. dem opcl.

X spr. tam, ede jeden neznamená 'sterchokoli člověka na světě, nýbrž osobu
jednotlivou, osobě v pramypit blíže významnou anebo osobu, již uhlíce
blíže označovat" > jeden = jeden člověk < jedna prodávála vejce po
jedna = jedna žena > 52 knajcarer >

vel nejst. dob, např. < jeden mu uzdy nerodi - nechtěl dáti žal >
germ. < S vámi by se jeden zblátil > říkne o sobě frazou' famička
jednu = jedni člověk > "jediny' fupad, ede se opravdu v čis. neurčily' čísla
jedna & jedna žena > objevuje

112 germ. < jeden by myšl, že je jz fo všem > X spr. < jeden povídal, že... >
y. Zub. NR 2, '18

jeden druhého

936 druh 'společně, člověk se umou v určité spojení' → 'druhá osoba, věc'

137 jeden - druhý - třetí 'jiny, druhý'

138 cel. Lubim drug druga
sti. druh druhu nerozamiecti, ale soucem 14. st. už zastar.

→ adj. retij druh druhého (tabor. j'sen)

139 firdone jmenne travy firdanne, ale naši firdone začali čit' druh
jako jmeno podst.

se spojili druh druhu ani v 15. stol. vzdala, cel. fci. 14. st.

se širilo jeden druhého - rozdělojiti

brunici křiti' postbedy zaniš' před 400 lety!

hodi se jen o umizich, jak o začeti? v MB: jeden - druhý 'někde správně'

jeden druhého není pod vlivem něm, svr. fol. jeden drugiego
už v řívech stučke pána z Rožmberka, ~~svb.~~ jeden drugiega.

140 Sht'ny: rada dosladni
Subaty' NR 2, '18

168 foliobue: jeden - druhý
z protěmno rozlišeni' jedinci při ve spolueku přirobeni' nebo sbědani'

169a. doslady z ide. jazyči, fci. napic sti

170 při všech podmětch: s podrobn. místa na druhé i na třetí
ksto u abstrakt: jiti z jedne' stě chetnosti do druhé' (Sht)

171 „nepřirozeně u nás kni' také' ofarování' jména provázaného nejčastěji s přívlastkem
nafi. u S. Cechů : s Rubají rudi' fír'so za fír'sem, spíše ruda' fír'sa
jedno za druhým // jedno rudi' fír'so za druhým

172 jedno, šliré' uení' ve větě, nelze ofarovati
obvěti jde z jednoho do druhého
jméno je obsaženo v textu a z důvodů disimilace a se uofaruje
základní slova sama uení' jedna řada druhou koni
nědy se uabízi' zvrát. ~~zvrát.~~ : přáteli' se mají' rádi' tvar uedion'
prastavý způsob // jeden druhého afor.
A a B se mají' rádi' „při uctěbě' předstane rozčleněnost' řady“ :
jeden druhého má' rád

173 mezi sebou : pořád se mezi sebou hádají', jovi'dali' si mezi sebou
spolu, uen. vesfeler vyprávějí spíše jednotnost' doje než rozčleněnost'
navzájem, v staré době užívali, ale dnes brzy doformované'
dívrazný' způsob vyprávějí vzájemnosti' (přívod: dluží' formě)

174 mezi. nědy vzájemně resp. chtějí se [dva lidé] navzájem
sobě vytykat, křže jeden druhému ✓
NR 2, '18

175

jedem + subit před družin
vyjavit se chybě jedem
[nebude se dávatí přednost spojenci před družin ,
sfr. jednému spojenci před družin
nezohled spojenci před spojencem] Zub NR 2, '18, 5



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Jeden z²

nespr. vnechávání jeden

< zemřel z nejlepších lidí u svého místa >
nikde to nem. doloženo v l-ře starší i soudobé, nikde taž učením

6

"bramen tohoto pohlouzení": velice oči strachu, alychom sloven jeden
nenapodobili neurčitěho členu nem."

v starším je vět. k superlativem skoro nenajdeme
malo starších dokladů na jeden z (moudrých), nejčastěji fr¹ ;
Zeměkdce² : jeden z + superl. "jest úplně z hlečací"
ad. fr¹ sudrovo

žab: v jazyk fr¹ jedech má to jeden z < fr¹ sel jeden ze služebníků >

7

starší doklad na podmet, předmet, apozici,
v fr¹ sudru se m. za < jemu z beti bratři >

8

< to je z těch věcí, co jsem někdy Soufil >
ale tyto věty zřej. netěží < z jeho [Fumelce] hřečkových vlast-
nosti je, ne v sřabech smysle, ležérnost >

jeden je potřebné tam, kde fr¹ sudek je v jiném řadě už fr¹ sud
< malému Karla za jechobu z nepřectivěřích lidí >
< to je jednou z vrbových fr¹ sudosti >

9

11
12
13

vyfouká-li o osobe neb o věci (vlásknu firsudrem), co je nebo
jaka je, záda čestna slova, na která je znati firsudrov, což, tedy
nejdeho jedna < je to jeden z vyškřáků >
< ten člověk je z plave >

všlad o vyfoukání jeden v firsudru fochari od Bartol
ná okolady jen na skupiny osob vniklé shodou náhodou
< je z roty pikhartole >

kte jde o skupiny sdružené podstat. znaly pojmově, přičem
co škva osoba je, ne z škve skupiny jest
manie dává firsudru tvar skutčné firsudrov
< raději je jedna z božských stvořtí > jaka je?
co je raděp?

- 1) Býl jeden z vyškřáků lidí
vyláku z neare skupiny osob jednu nebo více osob
a s uštožněti osobu, o uštožněti ...
- 2) raději jest jedna z božských stvořtí
vypověti firsudrem, že jest človem uči. pojmově skupiny
v obse uzavřené a hotové
- 3) Pět byl z ucedlivi páne // jeden z — z stejné skupiny

jeden by mela být v jiných částech věh uči firsudru < jeden z vyškřáků >

13
jedna z vyškřáků
co je nebo
jaka je
záda čestna slova
na která je znati firsudrov
což, tedy
nejdeho jedna
je to jeden z vyškřáků
ten člověk je z plave
všlad o vyfoukání
ná okolady jen na skupiny osob vniklé shodou náhodou
kte jde o skupiny sdružené podstat. znaly pojmově, přičem
co škva osoba je, ne z škve skupiny jest
manie dává firsudru tvar skutčné firsudrov
< raději je jedna z božských stvořtí > jaka je?
co je raděp?
1) Býl jeden z vyškřáků lidí
vyláku z neare skupiny osob jednu nebo více osob
a s uštožněti osobu, o uštožněti ...
2) raději jest jedna z božských stvořtí
vypověti firsudrem, že jest človem uči. pojmově skupiny
v obse uzavřené a hotové
3) Pět byl z ucedlivi páne // jeden z — z stejné skupiny
jeden by mela být v jiných částech věh uči firsudru < jeden z vyškřáků >

jedem z²

brunici doformouti in. (jedem z nejlepších básníků)
(básník z nejlepších)

"brunice a ústní podání" 1

"brunice a ústní podání", mluví se ve větě slovo, na němž by bylo vidět pád,
a strachem z čísel > jedem, kde není možná při ni
na jazyk počítati 1/4 y zubaty' NK 2, '18, 93-4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeden ² + adj. v superl. + subst. pl.

2 < formal ho Oral Tenachy, ie by z formou hl Bkral >

"Umůžna' čísla, jimiž se zde vyjadřují skupiny osob z uctívání
u Edy jest, mají význam tyž, jazyč by mělo chromadně' jenero
jduotně"

3 nemusí tu být jeden
dosud v lid. uctívě, kolařte, Edde uctívě na uctívě skupin
lidí sdružených "nejáson vlastnosti, zvykem a pod."

< uctív z těch, co se rádi ukáží přes šapru >

4 "našim předním výrazem jako jeden z nejlepších chybou uctív"
starý jazyk a lid. uctívě nemají výraz s pluralem jeden

< uctíveme v Londýně - Shuby, do uctívě přístup uctív čísel
omezen a ctívě jsou přitom jedny s nejzájímavějších
svou pestrostí >

5 v plur. se uctívá jen uctív. zájm. jeden, nik. číselna
ovšem plur. je možný u jm. formoz. a u jm. vyjadřujících

6 předmětů skupen (boby, rodičů, žen)

< jedny z nejveselejších vctív >
< jedni z nejdobrálejších rodičů > /.

6 nem' cís. veta $\angle X. a Y.$ jsou jedni z našich nejlepších bás-
níků \rightarrow

fr. \angle fajn \parallel fořibají se \parallel fořitáme z našich nejlepších
básníků \rightarrow

$\parallel \angle$ jsou z našich nejlepších básníků \rightarrow

Zubaty NR 9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jedenráždy!

Zub. bránil proti Brusim (NR 2, 134)

Hall NR 21, 6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jedno to je jedno!
134 lidé se tomtoto námi v bybaji' das ist alles eins

135

už baji' raději to je chystejné
je starší a pravější
dohlady Baw, Thadl, Tovač, Vel. (vše to jedno)

Ji' ně jedno, jedno věc (jedno jest)
jedno, jest (bestaurichova Bě)

6 "shjny" [ja a Otec jedno jme všemo
jednu a tyž není to fern. (ein und derselbe) už u Vel, Bratř

žubatz NR 2, '18, 134-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jednohlasný

folb. Zub. Sp. (NR 10, 97u.)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jednorázový plat, jednoráz
einmalig

u mne nejkrásnější slovo

šoda se zamělo adj. jednoucí (sr. doma'ci chléb)

Zub Nr 5, 42-3



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jednou

33 naše hra se adv. jednou zvenáhla vzdává, obava před einmal?
dohlady z nepřehlednosti. bez cizích vložit (nem. einmal až ze 16. st.)

36 spr. Take s předl. pro jednou nebude zle
staré je také pojednou "zvenaháti"

37 najednou je pozdější (při dohled z Koum předle Jg)

39 nedivná k jednou je zřetelná

Lib. NR 5



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jeuž

již Bratři uvažovali zájmem Stevy
dnes i tam, kde by ušlo ani v starším je
< žurnalistka, jeuz to zvi' vejditve, bude mit
více o je dnu lokalnu > Z. NR 7, 23 (Hauis)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

37) jez / Stery
jez / Stery

zajm. 3. os.
-a- kázaci

s tím souvisí „nerstevnost významu slov z obojí skupiny již čásem
ubývá, jež u všech není stejné veliča, ale jež před časem ve zřet-
elch žije”
Stejně těchto zřetel

„něta se zajm. jez může se vztahovati jen k osobě nebo věci určité, tudíž
mluvicím”
„předm. ze zřetel tudíž osoby nebo věci”

38

Sterý, především jen ve větech, které se vztahovaly k osobám nebo věcem neurčitým
(tedy ve větech významu obecného), a nebo k osobám nebo věcem, které třebas obsah-
bem vztahují, vždy se stavají u určitých

< Dále ti znám, již chceš (tj. známou) > x Sterou (tj. Stroudoli)

Sterý vylučuje jez, forom se to vztahuje už v Kralovic
dilex. lib. mluva jez vězra

39

„ bylo by zbytečné namáhati se, abychom hledali zajm. Sterý jenom tam, kde
ještě oprávněno podle svého přirovnání významu: ale bylo by proti vývoji-
většinu předm. našeho j-a, z abychom hledali jez, kde se odjízží zira.
Křídalo jen Sterý, tedy ve větech významu obecného a ve větech
vztahujících se k osobám nebo věcem jinač neurčitým.

!

39
40

privlastňovací vztahové jehoz, jejíž, jejíž
sterny + subst. - převodní fráze, faž → subst, Stern
"nebo by s pravou Edly Thom dvanácti j-u ušla dala, že ma'
iště užívatí za takových okolností jen převod. fráze slovo
se jedná oem podst. ve vztahu

Zub NR 2, 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zich fosentv.

arch. m. jejich, listi už bratr

Z. NR 4, 308 (FF)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jichř fosenw.

"Lyt. starobyst" u trinty u. jejichř

Zub NR 2, 18, 236

arch. jichř u. jejichř, listi u. brati

Z-NR 4, 308 (T7r)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jisty'

230 význam blíž k' neurčitému zájmenému

brusy: germ. (ein gewisser), srb. jadyti, Srbz's.

jisty': "dodává věte takovou určitou výslovnou zátku, kterou užívá, když
jeu uvažuje učitosti, že na její vyřčení neurč. zájmeno
nestačí"

jisté místo není jisté, které si význam místo X.

231 v st. ten jisty' (ten) o jedné z' známých již z' dřívější věci nebo
odjinud < Jáť sem ta jista' Pass >

místy (vafi. na mor.) dosud: < a ten jisty' Svoboda >
Blahoslav odmlítá pro "veršitmu' ulmení"

výraz starý a domáci

nem. gewiß < eine gewisse Stadt > napodobení lat. certus
o věcech známých, o nichž však te' chvíle není potřeba
učiť se vyjadřovati"

232

un certain homme pod. i v č. < jisty' den jmenovati >
v č. vliv latiny jisté vědy, než nemáim < jista' ul'sta >
"jeden ze společných výhledů osvětové společnosti" zafund'
Evropy"

„¹¹ +¹²“
jítme!

< kosa, práce, vzpomínky, zručnost >
arch., zřet. m. ranní

Z. NR 8, 54 (Q. Hydrocyl)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

jinou se
modu u. zacit

Z. NR 4, 307 (TF)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

k³

bylo raděno, aby se místo na cí rozkaz, právní, uavřel stalo
z věcí rozkaz, právní, uavřel

prý na podle něm. auf Befehl, ale není to pravda
už starší doklady z na věcí rozkazání

i předl. k³ je spr., mezi oběma vazbami není podstatný
rozdíel

Zub NR 2, 18, 293

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kalhota

v kalhosech

mor.

Z. NR 9, 206 (marsa)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kdo

mluva stáří a lid. Etaj // Edo

< Kdo neposlechnu, bude fotostáří // Etaj, neposlechnu, ... >

Sfr.

Žub NK 2, 7/8, 72

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Edyžte

125 Stejček hají Š. (Věst. čis. prof. 24, 135n.), ved. divodly proti
jsem nespr., je dobozeno zamenovaku -te a -ti (dativ sdiluvoti)

126 "az v st. K. glo Š. vzrušeno Š. arovelum životu jako uahradu
lat. fructumeto cium (= forevadz)"

lid. jaz. slovo nezna, muske spis-u to nezivra

lid. jaz. rozdelil -te jās firovdu mlku : na moute
jalteživ

• stare slovo jamuz se v nově době resp. rozumelo "

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 2, 18, 4

72 -te^v dolobavalo v 1. pol. 19. st., od let 60, slovo nedobzeno
na for. 20. st. Edyžte bylo dopornicovakno ve školach za cium

Zub NR 81

100 ← -t^v + je

104 je ovocem nedostatečného mlkva. vzdělaku lidi, kteri ji uvedli.
"z neochopeného dohledu 19-ova do škol"

kdyžte

arch., které mu se uspr. rozumu'

Zub. poč. '18

-il Nuč 10, 107



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Elavěti se
impt. Elav se m. Elavěj se

Zub NR 10 6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Euedli¹⁸

Bezuč: pro uoravans „neměřitelne“, doporučení kalcia
Zubaty: z něm., suad uou' v deš. na unste
Kus doporučil šišky

Z. NR 8, 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

knihársk
knihárna

podle Buchdruče
lepe vše, knihárna

Z. NR 3, 19, 49(0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

končiti / srončiti

104 brusy nati' & ušivati' se : školen' rož se končít'

105 tato slova a dokončiti. jsou uševu demainu hovoru slova slovo
běžně vlastně jen v f. semiictvi', a to teprve v nove' době
ani vlivem polsting a vlivem spis-ů z čs. v' chodu
etc. O, jen dokončiti srončeti < -ati
// konati; do-, s- // sroncovati

106 od tvaru srončeti. uohl vzniknou novotvaru končiti; končil
lid. i spis. jazyč směřují k tvaru bez zájm. zvrátocho'
i jiné, např. finire x fr. tout cela finira

107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 7

Konečně

227. v naší době se tomuto slovu snad každý spis., který chce být počítačem
měsí spis-e lepší, vytrhá, řekl by járo číst řízi

MB vzapovída

228 BNR (119) opravuje ve větě járo < zřítali a vyčrali a konečně se dali
adverbii na poslední // na konec // posledně > podle Vyšafa
Zouřka'dco: < Konečně pak Vám slevěná 20% spis - poslední >

spis. Konečně jdiš!
proč se odmlta? kvůli nám. endlich?

při vyřizování ději raději na konec < na konec (= fotom jistě) přišel

Konečně k němu chybě, ale vyprávějí vstal rozitější
Karel >

① hodi se k vyřizování toho, že poslední věc z vyřizování je Konečně
vyřizování všech ostatních věcí < a tato raději Konečně rozhodla >

② = definitivně < Konečně rozhodnuto

229 ③ omlouvání věci, která vlastně v podstatě ani neobjevuje omluvu < Konečně "to není nic zlého" >

někdy i bezbarvě < u nás je to Konečně jedno >

④ realizace ději po přikázání, odhlášení < Konečně jsme sami! >
cit. vzrůsaní, sr. endlich / enfin < že Konečně jdiš! >

Konečně X poslední %

230

Konečné // na Souce

↓
 "obč. tam, kde se nejala' věc stala na Souci řady jingla"
 "skutečné, přirozené" ^{věci} uroučení nejale' výzové' fosforovosti"
 Zub NR 3, '19



MORAVSKÉ
 ZEMSKÉ
 MUZEUM

Šouedce

špr. Šouere

Z. NR 3, 112 (A. V. Tric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kořeničky ve výřku smiči Gordiny, fočažetě

Zub. odemítk (NR 3, 54 u.)

Hale NR. 27, 7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

končati:

Bezdruč: „vesnická telna“ pro Moravana

Trávníčkův háj (NR 3, 339)

Zubaty: fivádku učen, snad není na místě

Z. NR 8, 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kovodilník

„valdeuický zřetebek“ podle starých složenin

I. NR 10 84



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Brož

reprodukt z domu vami Brožem

sp. ka Brož

Z. NR 9, 211 (Urania)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ku 3

zbytkové "Eudaku"

< ku světlému umění, ku lepší formě, ku souci >

Z. NR 3, 19, 49 (0)

ku souci, ku světlému 7, 22 (Hannu)

části u Jaroslava Marce 9, 207 (Marva)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šiti

5 MB³ (22) : velič' a šiti' šone' gli zapraženi
Geb PM (§ 423, 424) : vrami // -e šone' šlusali

Geb Krl (§ 662) : shoda živoš.

6 < před nadmír' stali dva osedlam' šone' u šolu vřazani jir >

šlyč. i dnev. špiš-e'

žub. : šiv. shoda vřaz' jého vřivnic' cit'

velje z totož' vřaz' s tvary rodic'ce, lidic'ky + šiv. atribut

rodic'ce Geb. i ar. vřaz' za nom.

Hajer : - ove > e ve zběžne' vřivnosti. (LF 43, 430)

žub. : vřiv tvary -e (jřatěle'), zřivčenebo v -e, š. sl. rodic'cia v jřatěle

lidic'ky : Geb. i nešiv. vřaz'

žub. i fem. (7. fl. lidic'šani) < vřaz. (vovř' šlyš' vřaz. -iček)

7 šone' 4. fl. - tvar nešiv. > u jřive zřiv'at tendence šne' vřivni'

8 vřivni' nešiv. : šapry (šlyč' šapry se šlyč', jěšne' šapry na šlyč')
od 15. st. // šoni (škarš'), ale jřive Bkhal čaršepi šoni

9 10 11 žub. dopoměče shodly nešiv. a dokládá ji 20 starših famatěš
až do šonce 16. st.

Lužec

sp. - u -

Z. NR 7, 21-2 (Kauč)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kvitance na co
< na 100 Kč >

zpr., ačoli bursiči žádají < kvitance ze 100 Kč >
barba z čeho je stará,

"ale existi vazba vjmenem "cofprávněnou a zamilou
jeu proto, že je stará, nemá zbraveho smyslu"

žub NR 13 29 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lexikon

proč ke slavnice

Z-NR 8, 151



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

škati

thu, spr. lzu

"rel. v. nedorozumění"

Zub. poč. 18

-ie nuč 10, 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Cháti

1. sq. chu u. lzu „rebovické nedorozumění“ Zúb NR 2, 3, 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Chrostějov

28. Smrž. m. kůně p. to jedno

Z. NR 7, 23 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lhostejný

135

divně odvozeno od subst. lhost (lhost) *lhostejný

*lhostejný
*lhostejný

'nedbalý', 'lenivý', 'rozmarilý' - fordeji druhou význam

lid vševá já o lidech (je se rozumě lhostejný)

X nějaká věc je lhostejná - Germ. - das ist gleichgültig

(s věm. přívodně
o věci, jak
o člověku)

6

Germ. (mluvit o lhostejných věcech)

č. věci, na nichž nezáleží

věci nedůležité, nepatrnosti, hlouposti

fyj nemáme slovo za gleichgültig

MORAVSKÝ
ZEMSKÉ
MUZEUM
Soubor NR 2, 18,

-li v platnosti čas. m. Sdžz

↳ Příjmy se nebudou zvyšovat. Vyší, p-li uaku
nejlépe >

Z. NR 9, 215 (Kauia)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lichovník

Joel's tak nazývá slovo ~~tautologie~~ (Uvěřte, 28)
Zubet' se tomu vytrvá'

Zub NR 13 135

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lisák (i lysák)

"hrušky" neolog. pro "hlacinka"

Z-NR 8, 152-3



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

lomar

zbt., "ve pravě staré utvořeny" neologismus
spr. lomac

Z. NR 4, 309 (Tfr)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

meslati

u. 44.
"nepřivolené"

Z. NR 9, 215 (Mania)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mezi⁷ u⁴ u¹stue
mezi

198 nežly frý' uespr. : < fortavit se mezi dveřk n. ve dveřech
stopy mezi dveřmi >

199 ram' to dyle, mezi dveřmi se k^ume, zatarasuje-li z^osp^oř^ochod
dveřmi j^už^u

< u¹st^o suchy mezi o¹ny, frý' u¹ za o¹ny >
spr., u¹ž^u z^omanuati mezi o¹ny u¹st^o i u¹st^o u¹st^o
i mezi dvo¹ma soused¹sk¹mi o¹ny
naš¹ bu¹rdi & se u¹st^o u¹st^o od ind. gram¹at¹ku, E¹ku
u¹st^o u¹st^o, že to¹ž^u dru¹dy se n¹ci roz¹li¹č¹u¹ >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

z^o Zubat¹, mezi, NR 1, 717, 199

mezi sebou lefe fry' sfolu
< hádali se sfolu, lefe ^{by} mezi sebou >
obe' je sfrakne, vhodna' s'koupenita, doklady ze stvan. j'u
i ze stc (Gel. SLS) (u kn. Elosické)

J. Zubaty, Mezi, NR 1, 17, 179

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

un'jetí Solo, co

• Záb. odsoudil jako „paprone“ slovo (NR 13, 1562.)

Hall NR 21, 7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

muces² < jiných lešarů >

Spz. 4

Z. NR 7, 24 (Hami)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mušeni

jezu toho mušeni, že
obrad "dosti zbytečný", asi pod vlivem ich bin der Meinung
lefe myslim, zda se mi (tak fialkove, cis. lid)
nezfoukne zájem ten [redacted] Lub Ten NR 1, 17, 291



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

miesto ^{šopas}
čas

258 styc-fiedl., v stare' dobe i zalozka

vymam sirni nez na mieste toho

<bral Vaclav Otta bavor. sebe miesto do lber posal Biese>

i o nahodite' zamenē

<miesto porēbnakū boziku fobali se s zborēcēnu>

do dnes v těch vyznamach jako v stē.

nibdy se nezabalo <na mieste ryby ulovil zabu>

260 nem' gemu., v cti. odedavna (bal)

fiedl. : gem., miesto ucty

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 6

ústí-čeliv, spr-co

↳ nečci, ažote jich [= svých dojístí] měl >
ani vlivem nečci

8. NR 7, 25 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

miti co + iuf.

< dělati, jíst, frát >

66 'jest něco, co jest dostatečným základem, aby se mohlo nebo měl státi nějaký výřon'

"co má být předmetem výřonu, je ulehčivějším této chvíle. tak vedlejší, se nazývá jeho čtí použitým shledem co"

67 Edon: uci' zář; nemám nic dělati spr. nemám co dělati
(ostrem je to spr. věta & mám něco dělati)

nemám co dělati už u Velisl

69 nik. nemáu nic dělät - podle něm. ich habe nichts zu tun

niž. nemáu nic co dělät "zřetelne' rozvedeni' stané věty nemám co dělät"

Brusy zakazují mámu mnoho co dělati (frj je to germ. ich habe viel zu tun)

správne' věty, starší mámu mnoho dělati je dnes nezvyklé

70 už u Zdeňka Lva z Rožmitála (1507): viděl jeh vámu mnoho

bylo by nemoudré křísiti staré roční mámu činiti

v věst. přifadech co 'proč': co se zlobit? proč // uac'

71 už Blah. se o učel' zmiňuje: co se vrhí's
jest se obáv' nemáu se touhu co diviti (Lva z Rožmitála 1516) ?

mladé' subst. n.

56 < ročce se jedno mladá' utopilo >

58 1.4. pl. mladá'

59 u kou. mladá, asi oltř gramat. leove

60n. dohledy ze starš. C-ry, z lid. i spis. j-a

64 asi plur. bez rodat rozditu (sr. město a předměsti měly

66 nem' tu ofora v plur. souc. -a < města měla svou spravu >

68 dzeť se lid. vzu

u jazyk. kapitalace fiska. knihovnice a spis. uluvy před uluvou

lid. "

71 < setra má' malice' >

Zub NR 13

MORAVSKÉ
KRAJSKÉ
MUZEUM

mládosť
m-a, trvá
nebyť.

Z. NĚ 8, 55 (A. Vyskočil)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mluvci'
(o zemi)
neobč.

Z. NR 8, 55 (A. Křiváček)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mluviti s cimm < E naborku, E nēci' rēci >

ne zpracovali o schizitě

ale podle nēm. vzoru, ale „nepřiči' se nijak nabemmu starému

způsobu mluvení“

tam, „Edle E rēci jiné' osoby něco ze svého přidávají“

Žub NR 2, '18, 292

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mnoho-li v starce

(v lid. mluvě moc-li)

228

< Mnoho-li na's tam glo? > brusy odsuzují

starý prostředek, viz -li v firmě starce

"Mnoho-li se kryje spíše se slovem goliš, než s jak mnoho"

"vždy je dobře, je-li prostřední a čemudoli na vybranou",
i když mnoho-li je snižová

"chyba jest, užije-li slovo tohoto ve větě netázací, tázací",
ale to se stará vědka

starší dostatek,

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

Zub NR 2, '18,

moc

slovo moc se ucliva lvižm' vyhyba' jako vulgárum
„ač ovšem na něm uspravněti nem' nic“

Číslo NR 2, 18, 228



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

moci „ponka' možnost vyjaretis u' sudru nebo vyjare' ucty”
< zde by mohl být zápis >
sp.

Zub NR 6, 8



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

moci za to
za co, za toho

225 považovalo se za uspr. (Jg zna' jen z dob, slé a zpec. ulnuz)
nik kann nicht dafür

za uspr. považuje i - Hatt-Breis 272, není v slé.

226 MB hájit. Kott, BNR 1901 nezformida'

Barth: cis. ja' za to nemohu, mor. ja' za to nejsem

227

228

rxuilo an ~~si~~ difere elsa stati nebo nejdeho synonyma (i giti)

stati za toho (uciti za toho), stati za svody
co co

232

ale berto vylozit i bez difery, chci 'mam snahu fo vecem'
mohu 'mam moc (silu) & oemni'

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
Zubaty, NR 10

musiti

scuto tvar zvířet nad museti, stary ueni uelovnicz dylby'
lovili jednotnosti sfi. j-a musiti (le'z doby)

u Jg musiti o deji jidiuemu x museti slo o farovaci, braci
sotva lze to dobat ze starice sfi
pro oparovany' dej v stc. musievati

v pol. musiec 'musiti' x music 'mutiti'
nelze zavadet do ciny

Zub NR 6, 9

Žije v čes. "milejši než ty vialjaba' nedoumle' nahady, jiniž
je firišii puviste' z uil'kedi' vyfuditi"

Zub NR 8, 74

musiti: „pouka' doamwila'
„pravdi podobnost'

- 6 Brury zabazuj
7 uzivati se vsaki „v padme' lid. ukuwe' i v starjih dobrih spisih“
doklady z Kralj, Kat Leg, Chelc
8 „ky nemoghine, ze by se uas jazd' ssa musiti mel bati; a proto
nevidime nijake' nepravnosti v tom, vyjadruje-li se jemu uopada'
logicka' nutnost' nabo pravdi podobnost'
kto u Polaku
spr. take' v zajoru
Lja' bila nemusela chariti. Znat, alyda nevidela, ze by
kazdy' vsemi detmi je takovemu stesti' sakumul Tyl >
MORAVSKÉ
MUZEUM
Zub NR 6

nyslet

sp. - it

Z. NR 4, 309 (T_{Fr})
7, 21 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

na^v

"fúciána' samwidost dvou dějů"

Udělal-li nám Eda nějaké bezpráví, na to jsem ho žaloval
gorn. kdy, vyžadujeme-li peníze cizorou fotopříst.

Uvěra jsme šli na proházece a nato jsme šli do divadla,

sp. fotou >

Zub NR 2, 18, 292-3

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

načítá.

načta, sp. načala

Z. NR 7, 22 (Havův)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nadjetí

< nadejde doba, nadešlo jaro >

op- přijít

"výmysl lidí uvažujících čes.
slovníku a čes. uvažování"

Zubaty' f. 78

- il NUC 10, 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nad(e)jiti / nadcházení
m. říjiti.

nadjeti m. říjiti // nadejiti / nadcházení
< nadejde doba, nadešlo jaro >
"vždy lidé nerealizují c. slovnice a c. ulavnice"

Zub NR 2'18, 4

nadešla chvíle m. nastala // přišla Z. NR 4, 308 (T_F)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uáhle

z hř. smz. u. uajidnou

Z. NR 7, 23 (Hanus)

novi spis-e' vytlačiji' slovem uáhle slova foyidnou || uajidnou
sledující' význam ne kčem'ch <zeměel uáhle >
<vrátil se uáhle >

Zub NR 8, 75

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

váňle

neřirozené

< proč váňle stojíte jako pářez? >

Z. NR 9, 215 (Liana)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nahoru + slo

69 brasy nezafordaji', spis-e' se mu tak uzkostlivo nevyplva' jako
dolu

neznetel na' předpoua vy- málo sls se vz- proto je adv.

potřebue', pokud ovšem směr nevyplva' se souvislosti

Bac Opi samita' <fr. & vylaroval nahoru>, ale to u. Eds. uvideme

<dej to na Samna> X <dej to nahoru na Samna>

Zub NR 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

náhled
sem toho náhledu, že
pobrat „dosti zřetelně“ fochle in bin der Ansicht
leže myslím, zdá se mi fochle fochle a lidé
nevyponěk ten Sub Ten NR 1, 17, 291



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nahoru dolů

Zemědědce považuje za nepr. m. sem tam
ale fobické: pes běhal fo sbraui nahoru dolů >

Zub NR 4, 69



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nahradiť

nahrážen, spr. - zen

4. NR 9, 206 (Marva)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

najednou

38 je rozdělení (nejstarší dohled podle Jg z Kou)

Bkrál ma' jen pojednání

vypadá jako Germ. auf einmal

význam jednotlivosti < hosté přišli najednou >

některá doporučení zároveň // spolu, ale toho nebo užít vždy (vypřel celý pohár zároveň?)

X pojednání 'pouhý způsob děje', 'něco se děje do dle'

najednou na význam cílový, přím. účelový, v. i. 'vile přátel bez vyčkaní'

sr. dělat něco rychle X narychlo

sr. vyřít něco na dvakrát, domáci výrob, není to Germ.

našlo i významu adv. pojednání

39

rozdíle ra & najednou je zřejmě

zlt. suacha nahrazovat n. sloven. nahele, které se s uim. ueduje významem najednou 'spíše & dříve, v. než dle nastal' X nahele 'le způsobu & rychlejší

spádu, s jazykem se děje dle

proto stavá' najednou často na f. u. u. by, nahele dle u. u. ti

40

Zub NR 5

najít se z obědu

Šouklůvce považuje za chybnou větu dejte se ~~na~~ ^{najít} k obědu
m. přijďte na oběd

arch.
v starší době o vyzvání k soud. Zest NR 7, 167
státní, na veřejnou schůzi...

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

výjimeč

již dávno zamiloval archaismus
žub odměny jeho obnovování

žub NR 2, 18, 4

žub-arch. m. zejména // voláste žub NR 4, 7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

najmä

zlt. arch.

Zubaty' foč. 1918

-il Nuč 10, 101

bežné: zejména, zvláště

asi ze sloven. najmä; najmä doloženo nejprve
u Koll a Saf

Zub G, 22, 140

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

-il Nuč 10, 101

naléztí se
z obědu

Zemědělcův forasuje za chyb. větu dejte se naléztí z obědu
arch. m. přijďte na oběd
v starší době o vzrašení z soud. státní,
na nějakou schůzi...
Zub NR 7, 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

na mieste ^{celého} celého

257 nečteri spis-e' uchwaji' u- miesto

"Gladko se, kde se uchwos' o ustanovenie a platbu za'stupci osoby, ktora' nemozie nebo nechce nieco vykonavat sama"

8 [stari' vlad'cové' Ukranovs'] sami od sebe i na mieste ukladnich poddanost' i vernost' sľubovali ^{haljo?}

o veciach jein vyjimkou, s' uchwos' a vedome' uchwos' jein tam, dolo jde o shudecni' uchwos'tes < na mieste

9 < na tu'e'm mieste' byh s' uchwos' uchwos' >

X < mieste' take' byh s' uchwos' uchwos' >

↓
predstavu' uchwos'tes mieste' je' fuch's' uchwos'tes

260

nem' to germ., v des. odobrenia

à la place X au lieu 'uchwos'tes'

an deiner Stelle X anstatt

u fiedrie' : na mieste' bozku, na uchwos' uchwos'tes'

261

dues na mieste' wale, nebo - vyrownani' s' uchwos'tes, uchwos'tes
Zub NR 6, uchwos'tes' uchwos'tes'

na místo toho

- 259 , vyjadřoval směr k tomu, co znamená na místo
< Salomonova pomenovali za bráta na místo otce jeho >
v lid. učení často u. místo
< slezka namísto brambor Soufila sponat >
spis. jazyk se tomu vyhýbá
- 260
1 není to geron., v čes. oledalung
dnes vyrovnání s místo, místo to vzít na vodou

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 6

zapadati

Haviira: toho „vše fo cěsu“ , Soum „fo moravdu“
(Vychovatel. listy 11-12, '19)

Žub.: vaeba s Soum nem' cěs.

Haviira: va'cěm může člověka zapadnouti
mysleka může u-ťi člověka

Z. NR 4, 85



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nafadati domu, sp. zoho /nafaduonti

<Co pak vame to nafada!, sp. val's > ND 1, 17, 181 (Tilschova)

237 ^{Zubateho} odpovéd' Holc'ovi, Nár. listy '17, c. 173, stov' napjal o slohu nafaduonti /nafaduonti

fúvod význam hmotný
přenesení: o utoku lidí nebo zvířat, o jiných úbočích, uagi soudnice, slovy
o nemocih, hmotných myslí

238

obzér, jen aluz. // na zoho <ten zebrať nafada' na lidi' j>

Holc'ě dopoměje na zoho

*vazba aluz.: staroblast aluz., už v jich idlo.

jiště patila jě k zlu, tak z. zvlst., neofakovala
ciztal zachovalu z. u významu přenesení (předjiti zoho)
ne před zoho

nafaduonti zoho, vazba výjádř. stavní

239

o myšlence, představe - dnes stavních dohledu není (jg z zohr a ten
patně z obec. ul.)

Brusy: nastpi vzpomenuť si, unuť si, svyžiti si, přijiti domu na mysl,
fomyliti si, uboduontu
měli by chom foroboduont (asi genu. podle ciefallou), ale vika' se
tak už dleudu i v ul. ob.

vazba: nafadlo mi // mi v lid. ul., Holc'ě: 3. p. Brusy: 4. p.

Holc'ě: sra'ceni k'ceni nafadlo mi na mysl; Zubaty: není doloženo
až v nové době, přisobeni
náměny

Zubaty: nepřijímáme z něm. dat. dejme přednost aluz.
podle stc. nafadlo mi chut'; kely nafadlo mi /

240

napadnost' domu

44 fordu' napodobenina nem. j-u einfallen

loforuic' roh

jest' 7. Hotel' vov' (Kardisty), stary vidi' v napadlu mi < — na mysl
nejsou dohlady z dol' stare

Travnicek (STF/9 1m.): Novo. napadlo mi a pod.

upal se unbrni' Holekova, ale verni' amou stare' dohlady, uvadi'
jeu ruzne' hontuice' svouz miche, rafi' fadlu mi na mysl, uvadi'

45 napadlo mi sotrva vrnialo zhraceniim, chybi' uvatni' frostede, napadlo mi

46 napadlo ho zipe v lidu < co te to napadlo > na mysl

v C. s aruz. : gde o uetare' fratu', o ueti' vati < co te to napada >
s dat. : o pridobane' frate' vohu' fratu' / napadnou mi / frat' bledati'
ale s uetorty' hento' uozdil' provedu' nemu' napadlo >

fak se zruicilo' ods. rami' o nemu' es fallt mir ein

47 napadlo mi z doly forde pi'

48 napadlo mi z doly forde pi' / napadlo mi z doly forde pi' / napadlo mi z doly forde pi' / napadlo mi z doly forde pi'

lefe fouyrtil' jsem si // uzformel' jsem si // zdalo se mi // zhybat
fristo mi na mysl // namamla se mi myslenda

Z. NR 7, 23

napjatí

zpr. naprositi

Z-NR 9, 206 (Uarica)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

napomenouti

147 napomenel snad u nás v Č. uctě, jen napomenul
148 je nutné považovat za chybu (hláská: < biskupové, napomeneti
sve' pveruce >

Šubaty NR 12 -



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

napriek³

napriek židovskému jiduvati (Hol)
asi slovakismus napriek

číslo NR 14 47



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

následovali

Kott Přísp 3, 632 z Musejí Eu : z toho sme následovali
na štěti se nejalo
sp. souditi // usuzovati

Zab NR 3, 208



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

následovati Echo² čeho²

205 v žive' ulavě fatričě zaniža'
i ulava huiž. ho užívá méně než v době starší'
'družiti se Echo (čeho) // řídit se p'ím // nafodoliti Echo'
s gen. (vyžadují spř. i Brusy), nič. s aruz.

Zub NR 3, 7/9



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

našledovati žonu
čenu

germ. podle j-u folgen

< jemu našledoval bratr jeho >

< období tučujících let, jmuž nyní našledovati budou leta hubena' >

čes tak snad ušedlo neřiče

MB i sp. koho ~~muž~~
poroufuvost fanovníčou

stah znetolně vyprávěné předl. vazbou

< jemu našledoval bratr jeho >

Zub NR 3, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

následovatí Golos 4

o hmotném významě "ruš přirozenější" aruz.

<syn následoval matku do domu> není to chyba
nebo vyloučit vliv lat. aruz.

Zub NŘ 3, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

na'sledovati na⁴

Kott & Brandla < nožu, který na sulouvu tu na'sledoval >

germ. auf (Kott však bez form.)

sp. po⁶, ale ani tato varba není obyčelá

Zub NR 3, 207



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

následovati: fo⁶

206 MB³: nespr.

Zeuell: nespr., nahradit ji^{ti}, přijiti fo Som

VozS: bez form.

207 Spr., varba p̄ v souhlase sv̄z̄m., ani v 16. st.

Zub NR 3, 1/1



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nasledovati z² logické zavrání: z toho následuje, že ...
jedle daraus folgt, dass u Jg bez dokladu
lat. signatur

nesmysl

sp. z toho plyne // vyplývá

Zub NR 3, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

na'sledovati za⁷ (jiti za ^{čím} žym)

206 MB¹: za⁷ // gau. MB³; nemá za⁷
žoubek: nepr. ; nahradit jiti, jijiti fo sou

Vot S: bez form.

207 masik: -u-

sfr, vezba je v souhlase s výzvu, ani v 16. st.

žub NR 3, 19

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

následovně

seru.
sviz následující

Zub NR 3, 208



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

následující

při odrazování

brusy: germ.

gr-jem ve význam. následování: (v následující kapitole)

nespr. final < schůze se zúčastnily n-i osoby: A., B., C. >

něco se stalo následujícím způsobem
vystáčení^v / udrávacím^s tajem. nebo udrávacím^s fuklovcem

žub NR 3, 208

ve výčtu: následující výšičiny, l. 1/2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Z. NR 6, 82-3

nato

74 germ - darauf o cítě časove 'fortaupnosti'
stejček: pokračování se ochuzuje jazyk (NR a naše rěč, 8)
nato - následovní ději spolu pěstí (... i jinad vnitřně)

75 souvislých (viz NR 2, 292)
neričá se < na koupel jsem ještě cětl >
ale rěč se < na oběd // fo oběd je dobrá cěrná řáva >
Jg: hrad nato z Dobřel germ - gleich darauf
ten rok nato
vylybat se nato ve smysle časove 'fortaupnosti'

Zub NR 8, 75
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nato

nevyjadruje "pouhou casovou ~~rozdelenost~~ ^{podobnost}", ale pricinou souvislost
v prvnim ruzn. sem. (darau)

↳ Vcera jsme byli na prochazce a nato jsme šli do divadla,
fr. potom > Zvl NR 2, 18, 293



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

návideti

je vzácné už v starší cís.
Jedná se o archaismus v l-4r

číslo NR 8, 2



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

naznaku

- 28 < lyžár ležící na znaku (VečList 28) >
 umělá konstrukce u. nazvat
 stč. vznak // znak // v 16. stol. nazvat (vají. Vel) ← vz-
- 31 refochyb. přel. nazvat
- 33 nejasný přívod, ani z přel. na (dovlaty ze stind.)
- 34 v 'znak' (tvár) vzhřim obráčen → 'vzhřim'
 přívod. příd. jm., pak adv.

Sub NR 14

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nažor

jeem toho nažoru, že
obrat "dosti ztěžavý" asi foďte ich bin der Ansicht
lefe myslím, zdá se mi foďte nařich foďte a uadde li du
nevyfoušet ten

Zub Ten NR 1, 17, 291



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nazývati se

„slovo papírové“ m. jmenovati se

Z. NR 6, 82 (0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nechatí

- 164 germ. m. dati lassen
dal se přesvědčiti: 'nebralil se k uzual v'šlad druhé osoby'
X nechal se přesvědčiti: 'byl už předem ochoten dat se
přesvědčiti'
- 165 "nechatí" slova nechatí jen tam kde by slovo dati nepostačovalo
na vytkžení v'znamenání věci v'v'ětrného souhlasu

Sub NR 71

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nejedý!

289 / -urzačemi' : u slova čas se vypouští nejedý

290 " < před časem někdy někde něco řekl N >
< fo čase něco se stalo N >

obv. se zájm. nejedý

asi strach z germ. vor einiger Zeit nebo zaliba v zájm. jedý;
skve' se sem nehodí

před časem odejít ze služb X před nejedým časem

fo čase X fo nejedému čase

297 výraz čas je příloží neuvěřit', jako fotobužé atribut (i neuvěřit'
nejedý)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žub NR 7

nenávideti

Beus : 3-fl. -i' // -ěji'

spj. jca -i', arg. nenávid' /
nenávidi'

Zub NR 8,6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nenáviděti co

Brusy řádají' gen.
sám zub. šáral užívání aruz.

řivodno' slso rajor.

duer bezraj' aruz; řowila' do cko. už dříve (řada řoviat, řel)
gen. ři arch; řoviat' uelre řajowidat, ale řř. je i aruz.

Zub NR 8, 5-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

neuvěřitelné dělo
[uadánitiny] >

ach.

Z-NR 7, 27 (Hannů)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vesměny

opr. vesměny

Z. NR 3, 111 (A. V. Frič)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nic

ničeho nemáme
ničeho se nestalo

Spr- nic

Zub. jč. 78
-il NÚČ 10, 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nic

trav ničebů v zápor. vetarh ^{ve funkci a funkčnosti} "uhlavičel' nedovržením"

<ničebů nemáu>

Zub NR 2, 18, 4

nesfr. ničebů Z. NR 4, 308 (T. Fr.)

<ustalo se ničebů>

<nejsme si všel, není cěbů>

Z. NR 7, 24 (Hanus)

lyet tm J. Maria

— " — 9, 207 (Maria)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nic

twaz nicelo v zařor. vetarck ve funkci předmetu
nespr.

< ney brala bych si nicelo >

< neřocitil nicelo řisni vetch >

Z. N. 7, 24 (Kauč)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

niterný

užlo usilované u. vnitřní

Z. NR 9, 215 (karta)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

06

častěji u Marii v platnosti adv. uči. způsobu
nebo absolutu
↳ uarovala se a hnevově již o suchých očích
fobracovala >

↳ a taž o svěšené hlavě se vláčeji a chodi
lidi ještě >

↳ čime šaty o dlouhém, nemoderu, šosakem
sabate >

↳ lehre šaty o šátře sudni >

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

NR 9, 210 (Marva)

obhajoba

"výmysl lidí vyznačitel c. slovnice
a c. ulovnice"

Zub. poč. 78

-il NUC 10, 107

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obhajoba

NR vytyka, že slova učiva Štrajček 1, 17, 127

„obavnost“ utvořená „mluvnicovým podobením“ u. Obava J. Holcík, hájník
17, č. 80 j. 17, 18, 19

„vyjmyl lidi“ u. slovnice a č. mluvnice“ Zest NR 2, 18, 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obhospodářit

< i haussé uuvinařské slovo obhospodářit um je
dobře >

neobv.

Z. NR 7, 23 (Haus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obchod s číu

nem' uspr. podle Zab.

Hale NR 21, 6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obstavení.

u Jg bez dohladi
slovo "neobyčelí"

Žub NR 10 6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

očítanosti se
očítl se, spr. očtl se

Z. NR 7, 22 (Hannš)



MDRAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odkládání sátek, Elobouš

66 podle ablegan
spr. sundati Elobouš, svolěti sátek

od sebe elasti věc, o níž nestojíme

již nepotřebujeme

lze přejít odkládání Elobouš, sátek v sátku // do sátek
sloso sundati je zbyl. v acumbati

Žub NR 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odléčit rodinné problémy

= zapístit, zadržet, umožnit, provést léčbu
vzt. kš. se čem"

od-

"velmi často ualyba' hankivets vyznamovets

odst'uu odlyti' čeho

odau'tuato

J. Z. NR 38, 61

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odmělnosti

neobyč.

Z NR 8, 55 (A. V. Štrobil)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odfoučeti // -eti
obojího tvaru se odedávna užívalo

číslo NR 2, '18, 289



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpovedati / odpovidati pisemne

nemeli bychom zapominat na „jaderna“ a zretelna slova

odepsati / odpisovati; jejich vazba: na co & čemu
se stejne rozdiely jako u odpovedati

Sub NR 2, '18, 290-1



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpovědný, - ost verantwortlich

70 "mali bychom užívat' poněkud opatrněji"
starý jazyk v tomto vztu. nemel

odpovědi znamenalo 'ypovědi: mír, přátelství...'
fobrujeme ovšem slov za ním. verantwortlich, proto lze říci

odpovědný

71 odpovědnost vlastnost odpovědné osoby, ve její výslo

nesmyl: vinníci budou voláni s odpovědností
sfr. s odpovídání // budou se munit
odpovědnosti -

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Z. NR 5

odpovídati na co

289 učeb. spis-e' se vzhlybaji leto vazbe a Eladou k čemu
čeho se ani vsadit od auf etwas ~~antworten~~

zlo-objava: na co už v nejstar. době, v fol. a v mii.

// k čemu také 'stará' vazba, ale méně obzklá'

k čemu: "mezi obždou a odpovédi je skutečný vnitřní vztah"

vysvětlení věci nejistoty v obžde významné
obž. a odpovédi k vžitku a obvinování"

< Zálhij' pívod není závazná pohovanečnu k začne' žalobě
odpovídati, "(šlechd)" // na co

290

jde spíše o obn. odpovédi

na co při konstatování odpovédi

odpovédi na obž. bez významu' < psal pan bratři, ale
neodpovédi >
neodpovédi >

"Předložkou na vyzadujeme přičinovou souvislost mezi obždou a odpovédi"
di...: chce-li Čech, mimo to významy, že je mezi obždou a
odpovédi v skutečném vnitřním souvislosti obždová, může to učiniti
předložkou &

"... lze vřede ukázat o odpovédi na něco ale odpovídati k něčemu
že bychom místo toho měli říkat jen, kde jde o skutečnou přičinovou
souvislost mezi obždou a odpovédi."

Zub NĚ 2, 118,

odsunováti co
<ji'delni' škol >

"sepiroz."

Z. NR 9, 216 (Kauia)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oddiverovat se

'nahvat divery'

Zst., wobyc.

Z-NR 8,55 (Q. V. Slovák)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odkrcadliti se v myšli

neobyč.

Z. NR 8, 55 (D. Vyseděl)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ondati se

čím

činná duševní únavy
výsledky: únavy

zol. ondati se čím

X s čím

st. nositi se s čím

nejde o únavu, ale o zdlouhavost, zřetelnost, uarmost
činnosti

Zab. NR 4, 257-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oponiceviti, opomiel // opomemul

op. — i —

or. opomielid

Z. NR 8, 57 (D. Hyslocil)

Zubaty' NR 12, 148



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Oproči 3

"vy'nypl h'di' neznačých čes. slovních a des. inkunice "

Zub NR 2, 18, 4

vy'la' Trintovi Zub NR 2, 18, 236

zlamolene' 4 slovo Zub NR 4, 7

mo'dni' m. froči z. NR 4, 307 (T_F)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oproti

„význam lidí uvažujících č. slovnice
a č. učenice“

Zub. poč. 18

-il NÚC 10, 101

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ovládnouti jeho²

↳ svých nových společnami >

Z. NR 7, 24 (N)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ovroubený papír

sf. ob-

Z. NR 7, 23 (Hannš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

P



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

padoucí

Labáň padne

Lab. káji' (NR 3, 162.)

Holl NR 21, 6



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

padnouti do oša

germ.

Z. NR 7, 24 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pakli bez vyzu. adverzativnosti.

nesfo.

Z-NR 4, 309 (T Fr)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Patřiti

129 "bude bzo státi jako vyvolal ušedle na mstě houb"
"ne slyšle f'word. : v žive' ulavě se neušívá' (hladaťi, debatiti)
— 4 — franes. : brusi'v'e' za'ez

130 starší' spis'y ne simple franes. slovo/nem'vaji', učevaji' slušeťi, uáležeťi
v C. slušeťi se, uáležeťi o hmot. majetku
ne spojivosti s ním. nem' fabřiti, ale spíše slušeťi (srov. gehören)
fabřiti beze vz. ním. (srov. glectare 'hladaťi', ale nebude tu fabřiti 'spojivost')
v 15. st. slo. podobný význam le slo hladaťi se soum, uáležeťi se soum, zřekni' m'iti
fabřiti už v 2. pol. 15. st., jak doklady z Koum, nové z ním.
uáležeťi od poč. 16. st.

131 sra patřiti a uáležeťi rozšířila si souj význam podle ním.
nám. gehören vpadnouce také majetku: < das Buch gehört mir >
germ. < Ha Einha patřiti mne u. je ma' > X to mne patřiti
uáležeťi 'dobře se mne stalo'
nám. to se patřiti, patřiti se, starší' doklady nejsou } novoty asi domáca'
to se slušiti } u } uš. podle ním.
ale podle starších }
to se ualežeťi }

132 zřetěně se vyhýbáme nřkám < to patřiti do starého žilera >
< to je chlapi' >, patřiti se }
X zřetěně' germ. o majetku: < Ha Einha patřiti mne, sp. just ma' >
J. Zubaty', Patřiti, NR 1, 17, 129-132 !

pisnolijna

podle Schriftgiesserei
Leje stěvárna písma (písmen)

Z. NR 3, '19, 49 (0)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plachtiti se neznačnými mori

“ zbyť. napodobenina nám. sejelu ”

Z. NR 7, 24 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plátek (placeni')

bylo na hor., podle Bartoška domd na mor. úžlodi
"jisti" by přifomikalo slova braděz, loupež

Zub NR 3, 19, 36



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platitel

uvadeno ve slovnících podruzi Dobrych
nemí fetiš v obceji

v starší cítění: platce, "vzdělání & novému životu"

Zub NR 3, 19, 36



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti jako sloo podmětové

< zito plati' dnes ā 800 korun >

stary' spisob ulaveni' (ū Dal)

také' o ceně ferež

< aspra plati' chryi peníze bílé' kab >

Zeudl kádce navrhují u. siže plati' siže pi draba'

ale mezi nimi je rozdíl a sama Zeudl schvaluje obilí' fuplatit'

spr., bylo by škoda, když se podává tento výraz vyupřiti'

Zub NR 3, 29, 36-37

MB³ 239 : nic neplatila mu přetvářka, by' spr. ji nic mu

nebyla platna

obojí spr., ale druhý' spisob j' dnes cástěji' t. 38

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti 'miti platnost' slo podmnožině
pro nejakej ujednání, nebo jde-li o nejaky výrok, užití
< souhlasná platí > už u starých
o sázkách; v starší čes. oč platí že (převracovali se oč že
formule nebo jen že)
Sfr.

Zub NR 3, 19, 38-39

< výrok nejaky platí > 'ne platnost, jest pravdivý, nebo aspoň
< také platí o dubrovni' ^{uznávání} Sfr. > Sfr. t. 39

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti Goun, čemu

< slova plati tobě >

< ma' vaštevra plati vamu >

odsuzují brněn

germ. "vřemam pomešud dale přeneseny", jinde v čes.

neznamý "

ani v době starší, ani u reut. lidu

nem. es gilt deinem Hause

č. to se týká tebe // padá na tebe // o tobě mluvím

// to se týká tebe // o tobě mluvím // E tobě jde ...

o tobě

Zub NR 3, 19, 40

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti Eoho / zaplatiti Eoho

< forla >

nesfr. in. Eomu < platiti obelodnu Eovi (za) zboz'ni >

aruz. fodle uenar.

Zub NR 3, 15, 34

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti co // ka co
<zbozi'> // <za zbozi'>

nová vazba

v jazyce starším

ale v j-e starším zaplatiti za co // co
<zaplatim tobě práci tvou BeuB>

obě vazby spr.

Zub NR 3, '19, 33-34

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti co kolik // kolik za co
mlkvcí má na výši prodejnou cenu zboží

< platiti 400 korun za metrický cent

// platiti pšeniči 400 korun za metrický cent >

oboje sfc.

Zub NR 3, 19, 34-35

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti: Eoho, fofji-co
 "fokodlnější, zbrácene vyjadřování"
 "mluva vybranější a zvláště mluva Suidni se umi raději vyhyba"
 "placeni nitného, výarou věkuvou, uaržením, zvykem nebo
 jiná, nepochybná a zabraučta platu"
 <platiti osobu, úřad, výhon>
 "zvláště, zde jde více o zjištění, kdo platí, než o jiné okolnosti.
 placení
 <platiti ležárě, nemocnému jostakum, C'ly>

Zub NR 3, 119, 34

MORAVSKÉ
 ZEMSKÉ
 MUZEUM

platiti na toho

v posledních letech < to na mne neplatí >

'to nemá moci na mne // nemusíte toho
dřáti'

vulg., ve vaší věci jsem ještě nemověl
nemí však kápr.

Zub NR 3, 19, 39

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti pro Boho

MB³ 239 < zarazet to pro nej neplatily, pri sfo. neto daly se
jeho, zarazeni terk neuznaval a p. >

to jsou vrazy lidku se vznamem (platit x to dat se x
neuznavat)

< smlouvi ustanoveni platit pro obě strany >

sfo.

jak se vyjádřit bez předl. pro ?

Zub NR^v 3, 19, 40

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti od čeho // za co

< od práce, od usiti' >

že darovati, brati ...

vazba se zbrají z obč. hovorn, zobecňuje za co
v stavětu j-e hojše od čeho

< platiti od mostu, od přivozu, od krobu >

" slo o placení za wjazy' w'zoru nebo za witi' církve
majetku, ne o věc, škwa' přišla v majetku platit
osoby "

obop' spr.

Zub. NR 3, 19, 35

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiti z čeho (dř. s čeho)

, zolastě šde se mluvilo o flatech za jednotlivé věci, ^{dostavati} časy věci,
z nichž se platí"

uči z čeho starý způsob zachovati (z čeho)

[platiti nejčinně z čeho, mýto z vozu, daně
z práce >

Sfr.

Zub. NR 3, '19, 35-36

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

platiť za toho, za čo

<platiť za poctiveho (človeka)>

germ.

Sfr. majú // poskydajú' ho za poctiveho

každý riša, že ...

riša' se // vysli' se // poskydajú',

že jest ...

Zub NR 3, 19, 40

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pluiti dymu
u. běžného spáti
„nepriznané“

Z. NR 9, 215 (kvarita)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

po prve, druhé, třetí...
230 <po prve jsem se tam setkal s A., po druhé s B., po třetí
s C. >
při foučném ozarování tělož děje v st. : prve - druhé -
neutrum nad. čisl. třetí

231

Hod 15. st. po druhé (Hájen, Kral B, Koum
je možné, že jde o mechanické přičlenění předl. po

Zub N^o 5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

počet

neobyc.

Z. NR 8, 55 (A. V. Štacík)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- fociti, zaci'ti (zapociti)
- 97 brny z'ndaly: bitva se zaci'na, NR take' doformovala se
rozpor s uzkem (bez se)
- 98 st'e. jen se se
- 100 zacalo priseti // zacal se de'it' - asi pramen zam'eni se
mozny vliv opozita priseti (pristal de'it')
- 101 jin' zdroj: slohov' figur; hudebn' zaci'nap' hrati // hudebna zaci'na'
de'it' zaci'na' // osobujeme vlastne jazyk tyto osobne predstav' "
- 102 podobny vyvoj i v jin'ch jazyk, napr. v lat. incipere
vzaimne historii zme'ny paciti se → fociti
asi nejde o vliv nem. faktor' jen rozptyl v lid. kulure
nepochyby novotras
- 103 odnyhli jsme si predstavovat obsah vet va'ra zacala // tyto
odtud zme'na ve vyjadrovani
- 104 vzdejme se odfore foci novemu zpisobu vyjadrovani'
Zub NR 7

ponaly
v ulicích lid. m. formale podle jiných adv. na z

číslo NR 14 48



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pomoci¹²

Šlátko se zlouží¹ fousci¹ obně, spř. obněm
okroč, podle něm zub NR 1, 17, 131



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

posílají'cne se rozplárat

odrouzenu

Z-NR 7, 23 (Hannu)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poslézke)

230 " slovo dnes v nejvyšší části církevní knihy neznáme"
komp. od posled- (sr. suade od suadny) "posledněji / /forději"
dodaly od foč. 16. st. < o dva měsíce posléze >
v již. Čechách posléz (napodobením adv. blíž, už)

231 X roměně
i superl. najposléze
zestábně se neždy komp. v^zem., až přechází ve v^zem. "na posledy"
"na roměc"
mohla tu jistě být přibuznost s na posledy

232 ale je pravděpodob. že jde o nedorozumění jednotlivců "na posledy"
v 19. st. nejstarší doklad z 1760 (ale to je jamaška j-ové
Hale v Dobrušce ZEMSKÉ úřadu)

233 v^zem. "roměně" vznikl [tam] v době j-ovéb úřadu nedorozu-
mění
je nepř. čis. užívá adv. roměně (nepř. se tu
přimila)
ať se se uelo slovo posléze jistat užívat tam, kde je
něco roměněm v^zem. úřadu nepř. u^zem.

posleže

zřst. Enz. in. Souc. nē

Z. NR 7, 23 (Hannš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poškozenec,
válečný p. (odmítnuto NR 3, 154) podle Kriegsbeschädigter
navržená úprava // úprava
úprava není obvyklá, ale je spr.
úprava (úprava), Kott (úprava)

Zub NR 8, 72

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Postovní ul.

fr. Postovní "jako hřba' lid" v Ofaně

Z. NR 8, 157



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

potmě síř
↓
Kop.

v sobě sl. 'fotmě sířku byti, Salmausem'
asi uměle vytvořené podle 'fotmě síř (1/2)

číslo NR 9, 97



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fabričovati co, spr. číslo

Z. NR 4, 309 (T_{Fr})



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

potvrzení z čeho

brusice, výměr m. na co

Zub NR 13 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pouze

uviden' slovo m. jin

< pouze nad' jich videt, jak byste jich [kter' k'v'ic' d'lav] uvidal >

Z. NR 4, 507 (T_{Fr})

Zlyš. Smz. m. jin(om) 7, 23 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poziti co

sp- čhs

Z. NR 3, 112 (A. V. Tric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

važovati. holo za co
co

225 brusy odmězují od MB¹ a doporučují fošl'dati, // uiti za co
kott' prohláší za dobre' (2, 238)

NR učitelnat odsoudila: 2, 151; 4, 118; 5, 286; 6, 53)

v. l. je teprve v době nové' (nejsem dohlady u Jg)

nejstari' dohlady z 1817, 1820, 1832 (zde dokonce v čl. Jg)

226 licha' uámitka: nespr., protože se učit' fovažiti za co
nem' uem. vzor; betrachten se s ním uemyje ani v'znamem, ani v'zboru

229 glásti za co → fošl'dati za co

poté je važiti za co → fovažovati za co, ale proto nejsem
dohlady

shvalo foložiti za co / fošl'dati za co

230 nelze odmítat, i když nejsem stare' dohlady
možnost domáclí v'voje zcela př'gatelud'
je už v'zite'

"leže př'pousti je na milost než v'ěsti proti uem' boj ani
maruj' a snad i z'šecuj' "

Zubaty' NR 9

po výtce
zhl. arch.

Zubaty' poè. '18
-il NuC 70, 701



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

po-vytce fs-fo vytce
dávno zaniklý archaismus, zbytkově obnovený
Zub NR^o 2, 18, 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- pověděti
nezodpovězeny
vyfobězeny
nedofovězeny

Sp. - děu -

Z. NR 7, 22 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pozue'sti

pozue'sen, Sfr. - sen

Z-NR 9,206 (karta)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pravomluvnost

Zubatelův návrh na focistinu' slova orthoezie (-i za)

podle pravopisů

Zub NR 3, 100



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pravomluvec

Zubatého návrh za orthopedi
Zub

NR 3,100



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prosto

Bezruč: pro Moravana „nemovitelné“

žub.: proč ho neuzítat², nezajímá nás význam v sobě
starejši slovo

deska fivodu cizích, jiný význam.

Z-NR 8, 149

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pro⁴

toto předložte se u vaší dvůrky "vívodi"

↳ závažný pro učitel neplatí > MB³ 239 zavazuje

předl. je potřebná, sr. co ti máme učinit? X co máš pro tebe učinit?

Zub. slibuje vol. studii

Zub NR 3, 19, 40



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prodejati

sp. - jmeniti

Z-NR 9, 206 (Marica)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fronajanti

merfo. m. najanti

< kēdo si fronajal Gt >

Zub. NR 11 29



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prona'sledovati

ditve nasledovati ^{vedle} toho, dosud jiti na Valašsku

podobá se persequi ^{vedle} sequi, verfolgen vedle folgen

i když jinfustime cizí jívod, "vedle neurmati, že si došlo u nás
ji domovského práva"

Zub NR 3, 205



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

potěšovati

sp. - te -

Z. NR 9, 205 (Maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

proznaditi celo
'moda'

Z. NR 8, 17 (A. Uzdovc)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

proziřkuviti

Radost proziřála Faustovy'mi zradky >
neobr.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fruchtbar' existenz

Z. NR 3, 111 (A. V. Fric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prvý
< v první fosilii >
málo ušibane!

Z-NR 9, 215 (Mania)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fr. si. co
< mesto >

sp. celo

Z. NR 4, 309 (J~~h~~)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

práci

sp. - e

Z. NR 7, 21 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frédbehnutí / frédbehnutí čemu, spr. co
háral u MB vorgeifen
<frédbehnutí u dá čestem>
"vazba uafroto nečes." u. aduz.

Zub NR 3, 200



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

predbehati co

sko jme si oblíbili

" to stále' behání' před věctem ... ani není nejedinejšího obrazem

// předstihovati u dalosti (radil už Doucha)

Zub NR 3, 200



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předejiti / předcházeti čemu, spr. co

197 Brus: < Pícha předchází fádu >, germ. ceun
opod. doklady u H. Krabice z Veitmile, Sychry a j. spis-u obroz.
lid. i < nemoc se musí předejit >

198 nyní často dativ, zejm. tam, kde se má vyjádřiti časová (někdy i příčinná)
konvulze dvou věcí " " < koncertu předcházely četné zlosti >
nesnáze: nom. = aruz., fotiba učitelůho vyjádření

nespr.

možnost: před7 < před snatkem předchází oblásky >

199 v přenes. vřst. < ubyl se netaržim v' konci několika předstihnutí > spr. aruz.
< předejiti / nemoc >

Žub NR 3, 19

spr. co 2. NR 4, 309 (T₁)

MORAVSKÉ
PRAVSKÉ
MUZEUM

frédchá'zeti romu dobrým frıkladem

nové, reces., mit gutem Beispiel vorangehen

čes. byti jiným frıkladem // dávati romu na sobě frıklad //

bráti si z toho frıklad // větší toho svého frıkladem
aj.

Zub NR 3, 199-200

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ředcházeť si bohu činu

(vyhledávati jeho přízvě)

Spr. i Edyž není přímno v staré době doloženo

v staré době jsou její základy

Žaby všichni křesťané ctěním se ředcházeli (Hus)

žub NR 3, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přijít

na vojnu me přijdou všechna uliční čísla,

germ. spr-ko >

Z-NR 7, 24 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předsumovati před sebe co
<uohy>

„reproz.“

Z. NR 9, 216 (Maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frühledung'
p - a' mapa
l. j. m. mapa

frühe Übersichtsbarte
Z. NR 3, 112



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Právní

Zed: nam' ocs., nam' tvorcu zpisobem obrydzen!
proto se musime bez uctis odevit (NR 13, 93)

Hale NR 21, 7-8



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

při 6 cas.
m. mezi 7

< (Ludov. E) ošiel při chůzi různé formální,
s. mezi chůzi >

strach před mezi ⁷ prázdnos

při - stala' součinnost dvou dějů < při vyprávění má
být ticho > |

mezi - něco se stalo jednou a nebo i uvolnět za trvání
hlavního děje < opodstatnět zář před mezi vyprávěním
staré doklady

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Z. NR 4, 307-8 (1 Fr)

průčel na zebračku maso.

ani z průčel průmyslovost v. Sprieβel
dolož - v Caplove Turbine

Zub NR 14 49

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frjati

sp. frjmonti

Z. NR 4, 309 (Fr)

frjumul, frjunte,

sp. frjajal, frjate

Z. NR 7, 22 (Hanus)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

priznati

v obliče u pr-ü ve významu 'priznati'
pr-ü význam (srdem archaizovaný) 'priznati, přiznati',
zasypati, přiznati'

Zub NR 3, 232



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

früher Cicho

sp. frühe unvollst. Cicho

" typischer fächerförmiger Aufbau, sammt o. solit. Netze
na typischer fächerförmiger unvollst. "

nebo? se ušes ušes. zu viel?

< Zivot je dlouhý a je v něm až fächerförmig
nestartující >

Z. NR 4, 309 (T_{Fr})

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prův. -
nez abyz

m. abyz

Z. NR 4, 309 (Tfr)

prův. -
nez abyz

germ.

Z. NR 8, 57 (A. Vysocit)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

připojovat se čemu
<vašemu učení>

sp. s čemu

Z. NR 9, 211 (Urania)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řipomenuti

neolog.

147 v obec. čis. řipomenuti // řipomenuti

148 v řSK řipomenuti uvedeno jako polonismus

NR odlišila řipomenuti: 6,13



řubaty NR 12



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frise nouti co & cemu
[učo] [u] jeho ústě >
"nepřiroz."

Z-NR 9, 216 (uvaria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

radostníci

nitro mlující země M-1'

zřst. geolog.

Z. NR 7,23 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

republikovat

kol.

Z. NR 3, 117 (A. V. Fric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

met
pl. mety

sf. mety

Z. NR 7, 22 (Haniš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rok

dva roky, běžně: dvě léta

Z. NR 4, 308 (T_{Fr})



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Rošacý 'mlyn

podle Roschatscher Mühle in Rosochatec

Z-NR 8, 151



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Horčičiti

Sp. - i -

Z. NR 7, 21 (Hauus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozloučiti se

↳ měnka se zatím jako plně rozloučila >
28.

Z. NR 8, 54 (A. Vysloučil)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozpracováti se

< užitím samoty se rozpracoval už zatím
do všem jeho nitru >

ilyt.

Z. NR 8, 54 (D. Křesice) >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Rozfomenout se

147 částí rozfomenul se // rozfomenel se
neolog.

Zubaty' NR 12



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ruka

v rubátek, sp. v rubrou

Z. NR 9, 206 (Kauka)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ryzi'

Shřejčel: uvaž. se zavazuje metaforické užívání slova, vst.
úvod. zrovnání metafory, mechanické uobrazování čistě
n-i' vyčezel, n-i' v duchu adjektivem ryzi'

Zub. N. 8, 74



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

^{-lt.}
rzati, rzal
ze spr-rzu, rzi, rzati, rzal
spr-rzati (podle ulany lid.)

Zub NR 7, 234



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řada

řádek u řadu
řada řádku u řadu

řádek došlo // řádek u řadu

Z. NR 4, 309 (1/7r)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řada

celá ř-a řopců

"papírové"¹⁴

Z. NR 6, 82(0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kada

v první řadě

↳ to slo v pravdě v první řadě >

Genm.

Z-NR 8, 57 (Q. V. Sereit)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kuci / utěsti

vazly: na co "o fouke' posloupuoti řeči"
"také' kěly' jde-li o odpověd' na uvaž' duběš,
ne na předchozí projev

X čemu jin' odpovědi na projev nem' to čemu
"Co č tomu k' řeš' z' kom' epale' jist' své' učení' o tom"

obč. čemu < nevíme' tomu co řeči Saw >

také' u jezeli sloves dicendi (mluviti, praviti)

čub NR 2, '18, 292

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řici

Uvedl jsem si říct, že jednou šli hledat židě jenom ve
vodi ker >

germ. m. slyšel jsem
karakterizaci fr. vedel

Zub NR 7/165

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- sám tvary
 161 nejne tvary zájmenne, ale už v 14. st. se vedle nich objevují tvary adj.,
 v 15. st. staré tvary zlyhaly
 2 tvary jmenne a slozene, dvojnásobné věty
 dues kolísání jen v 2. sg. (uživ. 4. sg.) a 3. sg. m. a n.: sámeho // sama
 starší spis. užívají dvíř tvary složených, také v 1. fol. 19. stol. převahou
 Jg: obz. sámeho - ei, Kott uvádí jen 4. sg. sama, řinak sloz.,
 gramatick. většinou tvary sloz.
 3 l. d. uhlava má jen tvary sloz. čepce starší gōs.
 5 v druhé části ly huel llt hodi čovány had jen sámeho, sámemu,
 nebo dabltý sámému // sámu

Záb. Nr. 5
 MORAVSKÉ
 ZEMSKÉ
 MUZEUM

166 sám se zájm. zvrátým
formej sám sebe, či sebe samého ?

BNR 1401 : nám. sám se ve spojení se zvrátou náměstkou nepodobuje & přidá reflexiva < věř jen sám sobě >

Zub. kádce² 436 přijal z Bartoše, ale uvádí věc se sfoctobou
< člověk sobě samému nejvíce jeví nepřítel >
nemí to samo sebou, někdo něco udělal sám od sebe

MB 1,2 sfoctoba může být, kde jde o protiklad & jiné osobě něco více

167

~~formej sám~~
Zub. souhlasí : formej sám sebe X když tak formál sebe samého
nutně se zřetěví & uobozřeknu vyjadřovat, vliv sloh, jmenne trary
sfoctobem se zájm. zvrátým jsou v čís. „cizím, untrým tolesm“
odtud chyby : < vřičem ahtu, zdě obrádali jen sama sebe >
ani foctle sáh sečat

sfoctobem už v starší čís. v kral. hlavně při vyjádření protikladu
vliv lat. se ipsum (v lat. se může i ipse se)

168

Zub. souhlasí s Bartošem, ale dovoluje sfoctobem při protikladu
Zub NR 5

Samotný

[trfěl sebou samotným,

sf. sám sebou // sebou samotným >

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Samozřejmě, že

"nový řád zemědělců" Germ.

selbstständiglich, daß

Z. NR 7, 24 (Hauus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

samy' v prvlastku nepřisudhování
hlavně ve vým. 'cauter'

169

↳ je to samy' čer, samy' físek, same' sdslo >

↳ v ústavně 'rodíac' je same' městostí >

byly zde původně trávy gmenne', doud na koor.!

ale v Č. zobecnily trávy složené'

Zubaty' NR 5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

samy' ve vřtu. těsne' flizlosti mrdm' nebo čarové'

fu v. an: tvary neslož., ale dohlady se slož. tvary jsou stare'
dnes tvary slož. [vedli ho až na samy' vrch hory >
už v Evřid <i vedecku jelo ... >

Zub NR 5, 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sec } jsem s to
} mi glo možno (Kott_F 3, 282)
} jen lze (hář 19/1 73)

nespr.
"divočiny"

Z. NR 10 299

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sems Tano

čarkeji u J. Maria

Z. NR 9, 207 (Maria)

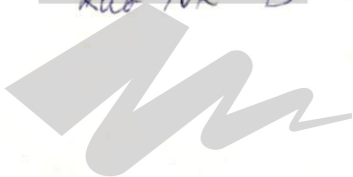


MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

eshora

Pulec uval'di' bez form.
vulg.

~~Žub NR 13~~ 162



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sestavati

komise sestava' z tolika a tolika ludi' bestelit
sfr. v komisi je tolik ...

Z. NR 3, 112 (AV
Fric)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šhasuouti svetlo
šhasli -u-

, spr. zhasili.

Z. NR 7, 22 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

scházeti

196 Hatt Brus: scházeti podle abgehen n. chybeti // nedostávají se
i Eiben: na ničem jim nescházelo (286), par jiné brusy

"ubývati // zamláti" <scházíme ve věm>
jídla: na⁶, s² při slze bezpodmínečně <schází na fenežích>

jedn.: [schází na lofe // s lofy gróš>

197 schází (umov) na čem "dělá se s loda svou vinou" sr. uatoum nepejde
scházie ulžva // vruča nedostatek x dnes výledek scházem, "trvajici" nedostatek
ale normaly už v staré době

scházeti // chybeti "stejně správná"
víc v Č. → více na hor. a na slov.

v staré době čefe zaručeno scházeti "estupování části s celé hromady"

sah schází na studni // se schází
dnes: z fenež schází borova // na fenežích // fenež

nic neschází, ne ničeho na fenežích

198 není podle abgehen, má ložiny v čes. jídle, něm. slo má jiné významy
199 nelze lišit scházeti (schází borova) a chybeti <chybi zář> podle původ. významu

tyto významy nedostávají se čeho, věc je totiž s rozlišováním významu:
"scházeti" by, mohlo jít něco, co ušelé před tím bylo, ale ztratilo se a chybeti, co by ušelé
kde mělo být, ale nedošlo."
Zub NR 2, 18,

spr. Zub NR 8, 5

scházeti: kromě

co ti schází? [?]

sp. co ti jest? [?]
co ti schází? [?]

podobně uem. was fehlt dir? „otrockn' předek“

} předkové, „neporažený náš lid“

Zub NR 2, '18, 199



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

schodet

„redoplatek“

došlo k němu v 1458 (ArchČ 14, 87) řub NR 2, 18, 196-7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

8866/6a

Sp. - e -

Z. NR 7, 21 (Hannš)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stolici

vzniklo „mluva. nedorozumění“

Z. NR 4, 10

„nedorozumění jednotlivci“ podle inapt. stol

Zub NR 7, 106



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slyšet
dal se slyšet 'říkal // prohlásil to a to'
už u Háje, komu
nemí šerem!

Zub NR 7, 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sm'si fi

sm'seny, sp. -5-

Z. NR 7,22 (Hann)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

suovati

suul, suula, sfi. suoval

Z. NR 9, 207 (maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Současně

266 MB¹: leže vstevně, dovo nema' dohlade
 MB³: spr. — 4 — (take' Bantos, Zund)

je z nové doby, sr. gina' slova
 vstevně je slovo mor.: 'z leže vstev', obr. stejnost ve
 BlahGram "sice spr., ale neobvyklé", leže ofisu vstev: jest jeduho

267 S uku aneb jeduhojneto veku
 Herben: vstevnik 'tehoz veku'
 Jg: "spoluvěky, Zeitverwandte, Zeitgenoss z dobr (anonym
 Dohr) eines Alters, gleich alt
 sr. jsl. vsta znamená také 'věš', sl. vstevně

spr. Altgenosse, uš. Zeitgenosse
 (X Heller, z fraz. kromě uku. stol: vstevně 'publikován'
 z leže společ 'vstev')
 Sou- spr. tvoreni (až v době nové), foelle souboz, souved
 v staré době. Čes. český společ.
 Zub NR 2, '18

DOKLADY
 ZEMSKÉ
 MUZEUM

současny', soudoby'

266 MB1: life tēže čam, tēže doly, ale jako term. technicus
nelze zachovat

učet. profosii na st. Soldači hadi říkat vstavy (v-e' pískemnicí)
je 2 nové' doly, or. soucitny', - jmeny', - božny', - hlavy', - měřny'...

Zub NR 2, '18



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

18
Souvisečím 2

Johannův návrh za paronyxiem (Kočička, 228)

zlo NR 13 135

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sfozování (y) s čim.

pr. č. typ. se stalo adj. i s čim (y z Vel. S)

prvotní vazba: čim jad s čim

vazba s čim nesta v obzr
podle j. s. se přifadil vyjadřující tuhle starý dědečnický
tenže se čim x s čim "přivale" fožování, př. mi působí př.
souvislost "př. věci"

šlobim se s čim
stara' vazba čim zanikla (domi arch. matem sfozování)

Spz.

Sub NR 2, 1/8, 265

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spoloziti se s čim / spolozivati se

264 MB : spolozenu čit čim, uš. s čim

jazg obec. i smič. i s čim

žvll : čim // s čim

kašič : s čim

žub : čim // s čim

~~spolozenu čim~~

265

v starš' době jen čim, v nové době i s čim (kašič jen Doba)

s čim nepovolen, mělo by se užívat jen čim

žub NČ 2, '18,

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Spoluběžeti
složeniho se z sml'va'

Žab NR 3, 257



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Společnosti
<rahořský štát>

odkudto

Zub NR 3, 257



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

folie by dle
odmůnky

Zub NR 3, 258



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spolucit' ^{ti}

odantunto

mitfühlen, mitempfinden

<rad- kēnci' spolucit' s veli' zym zafasem zēn- lēdu,

sp- cit' >

Zub NR 3, 258



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spoludopomoci / - dopomahati

{ ztrata v obchode spoludopomohla eu zredukovani' nasi' divi-
dendy > mitverhelfen
odpustitko

Zub NR 3, 257



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spolu s hájiti (roční)
odměnami

l. formální hájiti

Zub NR 3,258



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spoluodepsati | - podpisati
resp., nebo utvoriť zafornou formu ne- (obikazi se :
L'rojey prezidenty spoluodpisuje minister. predsed, l. podpisuje
take' // s nim > nekontra signat)

Sub NR 3, 257-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spolu rozhodováti

o celku

číslo NR 3, 257



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zfoluse deti
nečes.

Zub NR 3, 260



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spolučinlovati

germ. entwirren
řeče zřívati, vrati

zarovněno

čub NR 3, 260-7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spoluslibovati
odmítati
spřislibovati s Egm

Zub NČ 3, 258



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spoluzakládání

odmůtito

<naši republiku>

<narodny, sken> tuto rúsi spoluzakládání, spr-fornahali
zakládání

Zub NR 3, 257-8



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spoluzařiniti

odmĕniti

mitverschulden

Zub NR 3, 257



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stadión

- one, - drem

ani to zistane, at' e NR (8, 211) višas na hlavu
fortavi

7 - NR 9, 240



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stávatí

201 místo byti nebo jiného slova trvalého byti
běžně: jest možno (st), jest rozě, jsou přerážy; ~~st~~

vznosně: stá'va

v lid. mluvě: Ø v stě: Ø, jg: Ø

přívod: <Edž na's nestane (kom)> / dosud na uoz
vůde jest uznávacna spoj. leu nebo jináž doba, do uiz se něco
stane 'jestě bude', nestane 'jiz nebude'

202

nedor. stávatí <do uduž uue stá'va> partit.
vzn. velmi podobný zlyvatí, obč. s gen. <do uduž stávkú stá'va> /
'do uduž se jmení co zly'va'

203

v 10. st. stá'va' 'jest' / anž z definice jg: stávatí = byti // trvatí,
(v NR dčb. 18. st.) esse // existere // stare

MORAVSKÉ

EMSKÉ

MUZEUM

zachovat starý význam: <po uduž ucho jmení stávatí bude> ('jestě')
nesmysl: <stá'va' přerážě> / 'jestě bude zlyvatí'
vůbec je to rcení zastar., strojené; lépe byti, platiti, stati, trvati (gen.)

« Bez uáého nesmyslného stávatí (anebo bez cizého existovati) obstatí nari.
předové po stáletí, obstoji - bez něho náš lid, a věru bytom bez něho
umohli obstatí vřichu »

204

X státi 'trvati // byti...' <co světu světem stojí> / stávatí nedor.
<tu stárala práha> /

stávníci

201 ližně: tyto orolnosti, platné zálohy
vzniklé: stávníci

2014 s. zákony, fonievy ...

"nesmyslné, jako dlo stávní"

prostě: vyneprí zálohy, fonievy (foji. tehdejší), platné zálohy

Zub NR 3, 209-204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

staveti

- 1 matou se slova staveti a staviti
- 4 „vnikání tvarů slova staviti na místo tvarů sluzbějších slova staveti“ - počátek tohoto procesu je starý
fatně
- 5 'budovati nejarz' dím'
impf. stavíte) - dnes obvyč. tvar místo očerávaného stavěj
- 6 změna i u jiných slov: slán se, zmiž
mělo by se užívat přech. stavěje
stavěn ani přisobitnému gramat. vzdělání, v starší době spíše stavem
leč Pravidla
stavění 'vstavěna' budova' x stavěm 'dej', v st. době se nerozlišovalo
stejně u podjourných složenin
7 s výjimkou postaviti - „neformovalo se na stavbu jako na konc-
ný výsledek delšího výronu stavění, vybrš fronte na vytvoření stavby“
Zab. Nč. 10

stavěti 'dělati zastávenu'

34 o vlaku, farmiku, postě, tramvaji
tvrdí se, že je to germ. podle halten
je to obava ZŠ, význam asi vztah ke základu cis.
nejou však starší slohady

35 spr. vlak, lod' slavi' (zastavuje) v stanici X

Zub NR 10

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

staviti brev udož.

spr. staveti
v stč. staviti melo an vzu. ~~u~~dož. 'zastaviti'
& tomu gło udož. also zastavovati

Zub NR 10 33



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

staviti se 'zastaviti se na cestě'
u koho, na nezájemné místo

37 doloženo už v staré době
doh. význam. < až řekneš zjeť, stavím se u tebe >
v doh. význam. je nepr. stavěti se
v nedoh. význam. (zejm. iterativ.) lze užít stavěti se
|| stavovat se

38

< náč jsem se u m' stavěl >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 10

střoucí
raděj stříci'

bez se

žub NR 2, '18, 25



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

střeliti rohu

Lzajke

MB, Bartos NR : spr. za —

Zabaty : spr.

"rozdíl je ten, že slovo složené je určitější než nesložené"

Zabaty NR 7, 35



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sbírežiti

vniels a ublva. nedorozumění

Z. NR 4, 10

vychodisti: sbírežen, sbírež < sbírež „snaad nedorozuměníu jeduokv.
ci“

Zub NR 7, 106



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

střížena z čeho

brusice, vložil m. na co

Zub NR 13 4



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sundati Elobauk...

66 je v uemlosti jako pod. sloa odundati, rozundati, priundati,
frundati, vyundati, mandati, zundati...

vzpuh lze sledovat až do 16-15. st.

67

VzCP 13: sfi. sundavati

uávek uátrady separovati, ale to v zve' uáku zám. Ely
velce uá' u uáduipírli dájí, např. < Sejai ten hme c s folice >

Zub NR 4

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sunouti se

< myšlenky táhly, sunuly se >

< [matka] sunula se těžce >

„neřiroz.“

Z. NR 9; 275 (Uvaria)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šedý

Bezpečně doporučené mor-sivý

~~Zub.~~ i obě slova jsou spr-

Z-NR 8, 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šívouti se

← kamypleny' šíval se vedle m' →
"kefrě 202."

Z. NR 9, 216 (Morava)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Školní ul.

spis - Škola'

Z. NR 8, 151



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ku v subst. funkci
vynechává s výrazem

↳ ovšem, Pepa, kde pak ~~že~~ si všimne takových věcí? →

spr. ten

Z. NR 9, 212 (karta)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten - zájm. odraz. v hovor. čístine

prosbj' vedovan' užíva' v běžné' vypravění - „nebočina' zájmena'
běžné' u Tudi a Libenci
kde ulevi' hodně' náhorně'; vedovka' důkladnost', se vesprávnost

Zub NR 2, '18, 73



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tem v adj. funkci:

vynecháva' se uesfr. i při užití funkcí

[otec] mal ~~to~~ dobré, tiché a foromé' dítě,
jež se uosmetilo... >

sfr. fo

Z-NR 9, 212 (Urania)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten

chybné & vyprávěti v gen. Qualitatis
< přesu mluvení, na zoru, úmyslu >
spr. Toho



Z. NR 9, 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten Steny!
odluhu

z NR 8, 244



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten samý

170 udr staré době : < i by wzdraveno dieťe [setui'ovo] v ten
samý čas >

171 nem. derselbe, fr. le même, it. lo stesso
fol. ten sam, rus. tot' canubii // TOT ME

čes. si vytvořila // 2 // tentě a vzdala se spojení ten samý
v nové době znovu ten samý bez souvislosti se starým výrazem
"franzprosty Germ." ✓
Zab NR. 5 ✓

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těžiti // řízi

chyb.
trif.

cestrojil Kramerius v Let Troj 1812. & starým
travím lahnouti

Zub NR 4, 10.



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tláčenda

fotoři se Reznicími m. uos. Bachovice
"hrušný" neologismus

Kom: Lučnice

"obavny" neolog. tlačenda

Z-NR 8, 152



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

to ve funkci subjektu

neroz. se vyznačovat'

< s podžupanem ještě nemluvil, vzbudilo by
xlou hnev > spr. to

< nic vážného, ráhy přejde [o nemoci] >

spr. to

I-NR 9, 212 (Larica)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

to před všecko

vyhazují se často tam, kde má' fluy' v'znam
nafr. u P. J. Čičky (román Větr Brandl, '22)

Levinstvo je všecko, spr. to všecko >

Žubaly' NR 7, 289

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

to

v ráforných sbs dves už běžně aruz. m. Gen.

[milovat, tohle jste uměla]

Z. NR 7, 24 (Hanus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tr
tr

abyt. provincialismus

Z. NR 4, 308 (T Fr)

redofornice Ewili jednotě tis. j-a fks Benučin usoubles

Z. NR 8, 149

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šroubel

Rozruč : doporučuje mor. tryska

Zub. : přijali píse ze Slovenska, dobré slovo

Z. NR 8, 149



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tučena

ohavný "neolog." pro "hláskovní"
"Zaznamenání u Kotta, Přísp. 1

Z. NR 8, 152



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyčiti se

sp. - y -

Z. NR 7, 21 (Hanus)

vzdělání, na -

sp. - y -

Z. NR 9, 205 (María)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyden

několik týdnů, sp. udele' ja' n' za' na's lid'
"Sdypal se jic' dočkalne tvani sestit' týdnů, sestit' týdnů
m. staroty sestit' udele' sestit' udele' ?"

běžně několik udele' Z. NR 3, 112 (A. V. Tric)
Z. NR 4, 308 (T. Fr)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učení

zbyl-moravismus z. učedl/mi

Zub. NR 4/7



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učinovat

ve významu. (brati, zřívati) "nemí nejlepší"
léž učinuje, učinuje slova (příklady)

Zub NR 3, 261



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udaj, spr. u'daj

149

sr. u'ciu, u'del

slovo nove', Jg uva'di' z rěci hr. Kačara ze Šterub.

150

'uda'u', oi 'uda'lost' ?

↓
viz Kott 4, 285

"velmi často i zjedva neúředni" < u'daji cestovatelii >
bez omez. form.

Zub NR 14

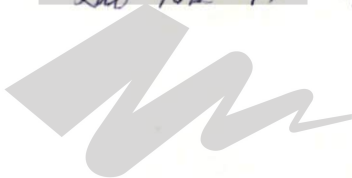
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

údajny, -ě

slovník u - // u'

v slo. čaropisech m. udávkny, -ě

Zub NR 14 150



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udalivý, -ě

148 Jg: O, fopne' v Kottbrišp 3, 458 = 1886, 1898

149 napodobení anglických

zvlášť u-ě kni „obavni“ a je zlyt. u. jny

< případ vraždy z milosrdenství ... odehrál se u-ě též
na slovenčině >

udáklivý podle zdánlivý, u. bedlivý, horlivý, pečlivý

je možno se s ady. smlívit, ale nepřly'vat jim

raději se jiné zpusob vyjádření: udany', opis udáklivý

lyt dobrodružlu > lyt, v něm podle udání lydlí

< u-y božkot němctay > l. domněly

Dub NR 14

udati / udávati

141 obyč. výzvu. je 'dati / dávatí'
142 ferd. výzvu. vyplýval z prefixu u- : 'dati oášt' } zamislo

143 duca ('útočné') oznamovati, 'g ma' doklady jen z doby nové'
výzvu. je asi starší, než máme doklady (od 70. let 18. st.)

144 MB^{1,2,3} : kadi, aby se u. udati fúciinu, směr, počet kadiji kílalo
řáci, přemovati, naručiti, ohláskiti, uvěsti, výzkouati

MB¹ : připustit ve smyslu statistického

MB² : dobře ve smyslu — u — a policejním 'angelen'
(Kosa, ul. sb.)

MB³ : dobře v ústřední ulice

jiné brny posuzují udati shovívavě, dale Kott 4, 286
od pol. 14. st. se doboženo fúciinu' udati pravdy na Boho 'dopustiti'
práva na Boho' → udati na Boho → udati eo na Boho

146

147 udati co < článek fúciinu' udati, snýte fúciinu' aj. >
v stá. O, v fúciinu' dvou třetinách 19. st. dosti často
148 nedoporučuje MB, v ústřední ulici výraz /.

748

udati co <juéno, star, frúziny >
starý jazyk uzná, ale známo už v době
vzorem bylo ani angeben, pomáhal výsmau (oznamovat),
už zakoreněné, těžko lze nahradit slovem jazyk, ^{provinciální} frúziny
do spis. j-á

Zub NR 14

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ukraditi:

ukrazen, sfr. - zen

Z-NR 9, 206 (Maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ujati

sp. ujmouti

Z-NR 9, 206 (Kauza)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úbor
na úbor, spr. na výmce

Z. NR 4, 309 (T~~h~~)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

upomenouti

147 upomenul snad ušedo v Č. nenač, je upomenul

Zubaty' NR 12



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

wrěity'

230

v posledních letech často u. jistý'

'ustanovený' // smlouvený' // předem wrěený' : wrěity' plat

↳ wrěiti' lidé' mají' v sobě jeditelnou moc nad družky, sfr.
lidé' jistě ho družku

↳ máte na mysli u-ou osobu

↳ já' jsem si vědom, o které osobě
mluvím

X ← ————— jistota ————— →

↳ jde o jistotlivce, jistě i jimi lidé'
znají a rozumávají' od osob jazyk,
ještě však nelzei nebo nemůžou
poslouchati blízko varna chrati'

viz heřto jistý'

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
Zub NR 2, '18

ustábat + inf.

↳ srdce ustává hlouci > ^{„nepřirozeně“} (u. přestavati)

Z. NR 9, 215 (maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uvědomiti si cíle
<sladké noci>

sp. CO

Z. NR 9, 208 (Maria)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úzký' jsme v úzkých
217 odsuzují poprvé MB² 252 (jodle in der Euge sein), MB³ 0

✓ m. být v těsně // v těsně // do těsně veluati
přijal Kott 4, 513; Bačkovský, Šeurl
Bartoš Ruč² 194, Job Hist Mal 4, 168 uvádějí bez výčítky
našim & také (+ přijít do úzkých) dnes

218 Vor Strážce: do úzka se dostat - ale to nikdy není
představou podobnosti * něm. je přirozená (metafora)
styl. Rabarremi' důvěrně

221 snad < v úzkých věcech do úzkých věcí >
ale nejsou doklady na spojení se subst. věc v pl.

222 nebo < v úzkých Gallošech > Slov. Kott 7, 992; jsou u
spodních Gallošech
Gottalch // štiaricích
úže [Galloš] 'uvaž' 'uvaž' 'uvaž'

historie uznává; je možné, že vulg. hčeni nemělo přístup do l-ry
nejstarší doklad z r. 1842

Zub NR 73

vařice'

vařici' voda

o plavba hrizom přične gramati } a od z hřicněho novotvaru vařici se
maže př' říbat vrouci' ale to je přičně část. } bez "zařu se" !

jeu v přičně vřtu. : kaš. vrouci' laska

ořily' (měně než vařici' "horij")
přičně: vařici' se X adj. vařici' (v lid. je vřevidouci', vřici', vřijici')

adj. nejzadrůji jeu jeden rod : ofily' ← ofiti se

od nejstarších dob bez se

sr. tulajici' měřic, řofí' břisúci', vlas' chvojici' !

střouci' // stěvici' ← stěviti se } dobřešno od nejstarších
řajici' ← řajiti se } dob

DOBRAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zub NR 2, 18, 23-25

variti

prohláše se ued za zřecny' uovotvar m. starsiho vr̃ti

Bartos; folclor se var̃ x voda vr̃e
(var̃e' clovek) (dej' samociunij)

vr̃ti zavida' v lid. ulevě, význam fr̃ej' ma' fordejsi' var̃iti se

i o jobnecih se vr̃ebalo (a uedle fond' vr̃da) že vrom
var̃iti se dosti stare' (fr̃uor) var̃ se uelavicne' Lucidar' 1498 >

vr̃ti ve slohu vybranějsim a básnickem |

var̃iti se v bežne' ulevě

voda var̃, fr̃j' je to germ. (Locht)

na hor. msty voda var̃

mině jít o oliv' slova vr̃ti

spřavnejši' voda vr̃e (fr̃e' staru) || se var̃ NR 2, '18, 96

čul NR 2, '18, 23-24

nemadus rici, zdali je to germ.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

včetně 2
<firašy>

sp. s firašou

Z NR^v 4, 305 (~~1~~^B)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vědecký číslo

sp. č. 10

Z. NR 9, 208 (Mauva)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vefisovali

sp. v—

arg. - spisovatel, ve se—

Z. NR 6, 82 (0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ves

67 Skrepcel : čes. spis. 19. st. "zamedl místo muž. tvaru ves (ves¹berij)
neuházející, třeba neupr. tvar ves (místo ves slově
- ves slově... " (Nášec a naše věc, 24, 6)

68 už v 15. st. starý tvar ves hynul
od nepřátelských vesček // vesiček // vesec // vesem //
vesčken // vesičken // veskeren.

filologové na poč. 19. st. se dělali vařet tvary rus. a jšl
knad; vliv ves svět → vesnět
v RK, odtud & spis.-ou 19. st.

MORAVSKÉ ZUB NŘ 81 67-68
ZEMSKÉ
MUZEUM

vesmír

ustalilo se v tvaru pus.
všeho uika // vesmír^a

Zub NR 8, 68



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vévoditi

↳ vévodilo trapné, uaxižeme' fichto >

"
nefrúrozene' >

Z. NR 9, 215 (karta)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vezdy

chyb. stem^{m.} vezdy = vzdy
nespr. se šíří u spis-ů

Zub NR 4, 8

počtybuje o užitosti zaměňovat vzdy slavnostně tvarem
dvójslabícním, sjs. ovšem vezdy

Zub NR 8, 68

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

více

není co hlásit více, nezanalati více

py' podle uehr (Nar. Pol. 1, 3, 7/6 '21)

více není germ.

(v rozkaz. zem.
voj. velitelství
11/5 '21)

Z. NR 5, 220

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Více ne

nežijí v lid. kulurě čes. (viz NR 1, 168)

neuzná NR

běžně v Evř. čes., doloženo až do doby, kdy p. začaly
brusy zapovídat

neuv. form.

Z. NR 5, 249



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vidět

viděc, s₂-vidouc

Z. NR 9, 207 (kvarra)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

videbi

dati se videbi. Ukarati se štědrým dobře pohostiti
nemáme to za prokazanyj seznam.

Zub NR 7, 164



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vidno

„slovo fajřovc'“ u. videti

Z. NR 6, 82 (0)

Reznut' brán' jaku mor-

Zub. nedoformácije: je pozdějši' a v C. neobyčle'
ma me dřívodnějši' jest videti

Z. NR 8, 149

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vřítí (váratí)

vzniklo „mluva. nedorozumění“

2. NR 4, 10



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vřiti

nedorozumění je dvojnásobně " foelle inft rozvět

"
sp-važati

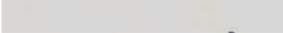
Zub NR 7, 106



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

- vlas

resp. m. vlasy, nejde o synekdochu, ale v nové době se stříhá
podle Haar
koloženo už u
menší germ. i ve vř. 'vlas' na látce'
'srst' na kožešine'



Zub NR 8, 76



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vlastnoručně

leže vlastní rukou, i když adj. vlastnoruční je forzábné

Zub NR 3, 226



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vlkofesy

newiz. čes-jm. podle Wolfschlänge in Olsinča

Z-NR 8, 151



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vous

v kromád-výzu. je genu. (Bent)
ale v nové době se šíří

Zub NR 8, 76



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

všecek u. celj'

< videt uvešt: všeck soud do nového listu >

Z. NR. 9, 215 (Luarica)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

víci³

modní předl.

fovolutnost věci děti l. 3 děti

vykonavati věci sobě samému úřad soudce, l. nad sebou

Z. NR 4, 307 (T_{Fr})



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vál

pl. voli kuste' // voly kuste'

"v duchu z've' uhu'z lidové"
i v'zvo'z'le fundace' v' d's.

Zub NR 3, 19, 11



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vybažlivěti
< dusičky vybažlivěle' >
neobyč.

Z. NR 8, 55 (D. Vysloučil)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyjma²

<centry sq. >

sfm- 4

Z. NR 7, 24 (Hauus)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyhledávání

vyhledávání
místy:

Z. NR 8, 15 (D. Kysleč)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyrovnať se s Elyen
↳ s větrkeli na 30% >

podle něm. sich ausgleichen, ale dobre'

Zubaty NR 7, 36



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vysoký nejvyšší čas podle die höchste Zeit
s. vhochny // frary // sochorany

Zub NR 4, 137



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vytištěnout
vytištěnout, sp. vytištěn

Z. NR 3, 19, 49 (0)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vytrifeti cihl

sfri - co

Z. NR 9, 208 (Kauza)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyřádati číslo
<blauřetu>

sfri-co

7-NR 9, 208 (Uarva)



MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM